

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Ørland kommune

Arkivsak: 24/527
Møtedato/tid: 14.10.2024 kl. 10:00
Møtested: Bjugn, rådhuset, Alf Nebbs gate 1, møterom Kopparen 2.etasje

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS
v/ Torbjørn Brandt på telefon 930 65 722, eller e-post: torbjorn.brandt@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 07.10.2024

Heidi Anita Solem (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Torbjørn Brandt
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
34/24	Prosjektplan til forvaltningsrevisjon - byggesak og arealplanlegging
35/24	Orientering fra kommunedirektøren - hvordan jobber kommunen for å motvirke mobbing i skolen
36/24	Plan for eierskapskontroll 2024-2028
37/24	Invitasjon til å gjennomføre felles forvaltningsrevisjon - Trønderenergi AS med datterselskaper
38/24	Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2028
39/24	Budsjettkontroll for kontrollarbeidet
40/24	Budsjettforslag for kontrollarbeidet 2025 med forslag til økonomiplan 2025-2028
41/24	Oppfølging av kontrollutvalgets vedtak
42/24	Aktuelle saker fra kommunens folkevalgte organer
43/24	Referatsaker
44/24	Aktuelle artikler og tolkninger for kontrollarbeidet
45/24	Innspill til kontrollarbeidet
46/24	Godkjenning av møteprotokoll

Prosjektplan til forvaltningsrevisjon - byggesak og arealplanlegging

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

34/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 24/368 - 5

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til revisors prosjektplan, og ber revisjonen gjennomføre forvaltningsrevisjon med tema byggesak i tråd med prosjektplanen.

Vedlegg

Prosjektplan byggesak og arealplanlegging

Saksutskrift av sak 13_24

Saksopplysninger

Kontrollutvalget i Ørland kommune bestilte den 14.06.2024, sak 13/24 en forvaltningsrevisjon av byggesaksbehandling og dispensasjonspraksis. Utvalget vedtok at revisor skulle utarbeide en prosjektplan for det videre arbeidet med forvaltningsrevisjonen. Se vedlagt saksutskrift av sak 13/24 for flere opplysninger.

Formålet med bestillingen er behovet for å undersøke om Ørland kommune tilfredsstiller kravene til saksbehandling av dispensasjonssøknader, og om kommunen er a jour med arbeidet med arealplaner og reguleringsplaner. Det er også ønskelig å undersøke om kommunen har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse for å ivareta planarbeidet, og om det er mulig å identifisere tiltak som kan bidra til å rekruttere og beholde nødvendig kompetanse

Revisor har utarbeidet en prosjektplan og har bearbeidet problemstillingene som skal besvares i denne forvaltningsrevisjon. Revisor har laget følgende problemstillinger:

1. Er saksbehandlingen av dispensasjonssøknader i henhold til bestemmelsene i lov- og regelverk?
2. Er Ørland kommune a jour med kommunale planprosesser på arealområdet, og i hvilken grad er eldre reguleringsplaner oppdatert? (beskrivende)
3. Har kommunen kapasitet og kompetanse for å ivareta nødvendige planprosesser på arealområdet?
 - a. Kartlegge eventuelt ressursgap.
 - b. Identifisere mulige tiltak for å tette eventuelt ressursgap.

Revisor mener det er nødvendig å sette av inntil 350 timer til gjennomføring av forvaltningsrevisjonen. Revisor mener levering av ferdig rapport fra forvaltningsrevisjonen kan leveres til 1. mai 2025. Revisor vil redegjøre nærmere for gjennomføring av forvaltningsrevisjonen i kontrollutvalgets møte. Det vises for øvrig til vedlagt prosjektplan.

Vurdering og konklusjon

Prosjektplanen er hovedsaklig i tråd med kontrollutvalgets bestilling og vedtak. Som en følge av tidligere undersøkelse av internkontrollen i byggesaksbehandlingen og faktiske forhold har revisor avgrenset mot deler av bestillingen. Sekretariatet slutter seg til revisor avgrensninger og til prosjektplanens opplegg.

Kontrollutvalget kan slutte seg til prosjektplanen og utvalget kan legge revisors forslag til problemstilling, ressursramme samt leveringstidspunkt til grunn for det videre arbeidet med forvaltningsrevisjonen.

Byggesak og arealplanarbeid

Ørland kommune

Prosjektplan forvaltningsrevisjon

FR 1306

2024

1 FAKTA OM OPPDRAGET

FORMÅL

Formålet med bestillingen er behovet for å undersøke om Ørland kommune tilfredsstillere kravene til saksbehandling av dispensasjonssøknader, og om kommunen er a jour med arbeidet med arealplaner og reguleringsplaner. Det er også ønskelig å undersøke om kommunen har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse for å ivareta planarbeidet, og om det er mulig å identifisere tiltak som kan bidra til å rekruttere og beholde nødvendig kompetanse.

PROBLEMSTILLINGER

1. Er saksbehandlingen av dispensasjonssøknader i henhold til bestemmelsene i lov- og regelverk?
2. Er Ørland kommune a jour med kommunale planprosesser på arealområdet, og i hvilken grad er eldre reguleringsplaner oppdatert? (beskrivende)
3. Har kommunen kapasitet og kompetanse for å ivareta nødvendige planprosesser på arealområdet?
 - Kartlegge eventuelt ressursgap
 - Identifisere mulige tiltak for å tette eventuelt ressursgap

TIDS- OG RESSURSBRUK

Timeforbruk: Inntil 350 timer

Rapport til sekretær: 1. mai 2025

OPPDRAGSANSVARLIG REVISOR

Anne Grete Wold

anne.wold@revisjonmidtnorge.no

Tlf. 99100669

2 MANDAT

2.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Ørland kommune bestilte den 14.06.2024, sak 13/24 en forvaltningsrevisjon av byggesaksbehandling og dispensasjonspraksis. Det overordnede formålet er fra kontrollutvalgets side å få belyst om kommunen har en forsvarlig saksbehandling av byggesaker. Bestillingen er i tråd med kommunens plan for forvaltningsrevisjon 2021-2024.

Følgende vedtak ble gjort:

«Kontrollutvalget bestiller en forvaltningsrevisjon med tema 'byggesak' og ber revisjonen utarbeide en prosjektplan i tråd med kontrollutvalgets innspill og problemstillinger og som leveres sekretariatet innen 21.08.2024.»

Av ulike årsaker blir forslag til prosjektplan levert til kontrollutvalgets oktobermøte.

2.2 Bakgrunnsinformasjon

Kommunen er lokal planmyndighet, og har ansvar for å utarbeide en kommuneplan med samfunnsdel og arealdel og for å utarbeide kommunal planstrategi. I tillegg skal kommunene sørge for at det blir laget reguleringsplaner i form av områderegulering eller detaljregulering.

Kommuneplanens arealdel består av planbeskrivelse med konsekvensutredning og plankart med bestemmelser for bruk, vern og utforming av arealer og fysiske omgivelser for hele land- og sjøarealet i kommunen. Arealdelen skal vise hvor i kommunen utbygging kan skje, og hvilke arealer som skal brukes til landbruk, natur, friluftsliv og reindrift. Arealdelen er viktig for å sikre en langsiktig, bærekraftig utvikling og forvaltning av arealene, naturen og kulturmiljøene i kommunen.

En reguleringsplan angir bruk, vern og utforming av arealer og fysiske omgivelser. Den består av et detaljert arealplankart med tilhørende planbestemmelser og en planbeskrivelse. Hvor detaljert planen skal være er avhengig av formålet med planen, og om det er behov for videre detaljplanlegging for enkeltområder. Det er kommunestyret som vedtar reguleringsplanen, men det kan fremmes planforslag av andre offentlige aktører, eller av private aktører¹.

Bestemmelsene om byggesaksbehandlingen skal sikre at tiltak blir igangsatt i samsvar med lov, forskrift og kommunale planvedtak, og at det enkelte tiltak blir forsvarlig utført. Loven skal også sikre at partenes rettigheter blir ivaretatt. I formålsparagrafen til byggesaksforskriften

¹ [Kommunale planoppgaver - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

heter det at saksbehandlingen skal sikre effektiv og forsvarlig saksbehandling av byggesaker for å ivareta samfunnsmessige hensyn, herunder god kvalitet i byggverk (§ 1-1, b²)

Det er kommunens ansvar å sikre en god og forsvarlig saksbehandling, i samsvar med krav i lov og forskrift. Byggesaksbehandling kan omhandle behandling av søknader om dispensasjon. Dispensasjon innebærer at det i et enkelttilfelle gis unntak fra bestemmelser i loven, forskrifter eller kommunale planer gitt i samsvar med plan- og bygningsloven, kapittel 19.

Kommunens vedtak om dispensasjon må begrunnes i henhold til forvaltningsloven §§ 24 og 25. Det må konkret vises på hvilken måte lovens vilkår anses oppfylt. Det må gå klart frem av vedtakets begrunnelse hvilke hensyn som er vektlagt, og hvilke vurderinger som er foretatt. Det bør vises til hva fagmyndigheten har uttalt i saken. I vurderingen skal det også legges særlig vekt på nasjonale og regionale rammer og mål. Dersom det blir gjort politisk vedtak hvor et politisk utvalg går mot administrasjonens innstilling, er det særlig viktig å være oppmerksom på kravet til begrunnelse. Utvalget må da begrunne sin avvikende oppfatning. Det stilles samme krav til begrunnelsens innhold i disse sakene som i de sakene der administrasjonen har begrunnet dispensasjonsvedtaket³.

Nylig historikk i Ørland kommune

Da Bjugn og Ørland ble slått sammen i 2020, ble de gjeldende arealplanene videreført og omgjort til kommunedelplaner. Arbeidet med ny kommuneplan arealdel startet i 2023. Ifølge planprogrammet for arbeidet med ny arealplan, skal den vedtas i kommunestyret 1. kvartal 2026. Kommunestyret vedtok 26. januar 2023 ny kommuneplan samfunnsdel for perioden 2022-2034⁴.

På oppdrag fra kontrollutvalget gjennomførte Revisjon Midt-Norge i 2023 en undersøkelse om saksbehandlingen på plan- og byggesaksområdet i Ørland kommune var tilfredsstillende (KU saksnr. 03/24). Her ble dispensasjonspraksisen også synliggjort, blant annet på bakgrunn av at arealplanene i de «gamle» kommunene var ulike. Notatet beskrev at forskjellene kan føre til at like saker må behandles noe ulikt. For eksempel må det i det ene området søkes dispensasjon, mens en lignende sak i et annet område kan godkjennes uten dispensasjon. Det gir ulik dispensasjonspraksis og tilsvarende ulike gebyr. Når tiltakshavere søker om det samme innenfor rammene av de to gamle kommunenes arealplan kan det dermed bli ulike

² [Byggesaksforskriften \(SAK10\) med veiledning - Direktoratet for byggkvalitet \(dibk.no\)](#)

³ [d \(statsforvalteren.no\)](#)

⁴ [kommuneplanens-samfunnsdel-2022-2034.pdf \(orland.kommune.no\)](#)

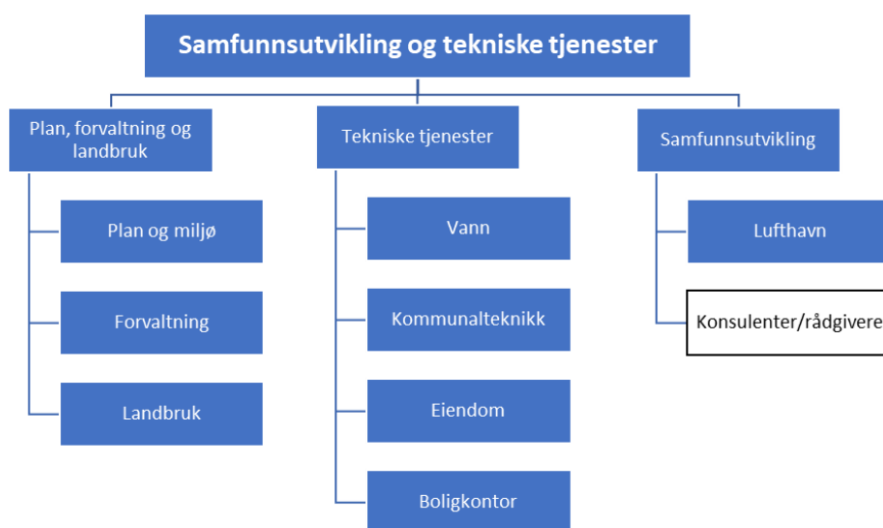
prosesser. Ifølge undersøkelsen skjer dette fordi kommunen ikke kan dispensere seg bort fra saksbehandlingsregler.

For øvrig har kommunens administrasjon i dialog med revisor belyst utfordringer knyttet til å rekruttere og beholde nøkkelkompetanse innenfor arealplanarbeid. I den forbindelse ble også utfordringene knyttet til at kommunen har mange gamle reguleringsplaner belyst.

2.3 Kommunens organisering

Bjugn og Ørland kommuner ble sammenslått fra 01.01.2020. Navnet på den nye kommunen ble vedtatt å være Ørland kommune, og administrasjonssenter i den nye kommunen er Bjugn. Ørland kommune grenser i nord og øst mot Åfjord kommune og Indre Fosen kommune.

Ifølge kommunens egen hjemmeside, er Ørland organisert i fire sektorer med hver sin kommunalsjef: Økonomi og virksomhetsstyring, Oppvekst og utdanning, Helse og familie og Samfunnsutvikling og tekniske tjenester. Revisor tar utgangspunkt i at det vil være området Plan, forvaltning og landbruk som vil være mest aktuelle for denne forvaltningsrevisjonen.

Figur 1. Utdrag fra organisasjonskart Ørland kommune. Kilde: Ørland kommune.

Revisor har hatt oppstartsmøte med kommunedirektør og kommunalsjef, der ulike tilnærminger til bestillingen ble drøftet. Administrasjonen var positiv til prosjektet, og ser fram til et arbeid som vil bidra til forbedring.

3 PROSJEKTDESIGN

3.1 Problemstillinger

Revisor har følgende forslag til problemstillinger:

1. Er saksbehandlingen av dispensasjonssøknader i henhold til bestemmelsene i lov- og regelverk?
2. Er Ørland kommune a jour med kommunale planprosesser på arealområdet, og i hvilken grad er eldre reguleringsplaner oppdatert? (beskrivende)
3. Har kommunen kapasitet og kompetanse for å ivareta nødvendige planprosesser på arealområdet?
 - Kartlegge eventuelt ressursgap
 - Identifisere mulige tiltak for å tette eventuelt ressursgap

3.2 Kilder til kriterier

- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)
- Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Nasjonale og regionale veiledere og andre nasjonale føringer
- Kommunens egne rutiner og prosedyrer for byggesaksbehandlingen

3.3 Metoder for innsamling av data

Revisjonen vil foreta vurderinger basert på informasjon hentet fra ulike kilder. Det vil kunne være aktuelt å foreta en gjennomgang av et utvalg byggesaker som er ferdigbehandlet, for å vurdere hvordan saksbehandlingen i dispensasjonssaker blir gjennomført. I tillegg vil det være nødvendig å kartlegge omfang, innhold og status på kommunedelplaner og reguleringsplaner, og undersøke status på pågående og planlagte planprosesser.

Vi vil innhente og gjennomgå skriftlig dokumentasjon fra kommunen, eksempelvis rutiner og prosedyrer relevant for byggesaksbehandling. Slike rutiner og prosedyrer vil kunne si noe om hvilke føringer som er lagt for saksbehandlingen, men også være selvstendige kilder til revisjonskriterier.

Vi vil foreta intervju med kommunens ansatte som har ansvar og/eller oppgaver innen byggesaksbehandling og planarbeid, og som har kjennskap til hvordan rutiner fungerer i praksis.

4 PROSJEKTORGANISERING

4.1 Prosjektteam

Oppdragsansvarlig revisor	Anne Grete Wold
Prosjektmedarbeider	Marius Johnsborg
Kvalitetssikrer	Marie Husøy Sæther
Kvalitetssikrer	Johannes Nestvold

4.2 Milepælsplan

Bestillingsdato	24. juni 2024
Prosjektplan til sekretær	02.oktober 2024
Oppstartsmøte	27. september 2024
Datainnsamling ferdig	15. januar 2025
Rapport til uttalelse	15. mars 2025
Rapport til sekretær	1. mai 2025

Steinkjer, 2. oktober 2024

Anne Grete Wold

VEDLEGG 1: AVHENGIGHETSERKLÆRING

Vurdering av uavhengighet.

Revisors egenvurdering i forbindelse med forvaltningsrevisjonsprosjekt:

Prosjektnr: FR1306	Kommune: Ørland
Hovedreferanse: Kommuneloven § 24-4 Forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3 RS 200 --- Formål og generelle prinsipper for revisjon av regnskaper pkt. 4 RS 220 -- Vilkår for revisjonsoppdrag pkt. 4, 12-13 RS 300 -- Planlegging av revisjon av regnskaper pkt. 6 Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 pkt. 8	
Ansettelsesforhold:	Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn Revisjon Midt-Norge SA
Medlem i styrende organer	Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som ovenfor nevnte kommune deltar i.
Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.
Nærstående	Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til ovenfor nevnte kommune som har betydning for uavhengighet og objektivitet.
Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	Før slike tjenester utføres foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 18, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenesten under kommunens egne ledelses- og kontrollopgaver	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrollopgaver.
Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	Undertegnede opptre ikke som fullmektig for ovenfor nevnte kommune.
Andre særegne forhold	Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.

Sted: Steinkjer Dato: 16.09.24

Rolle: Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Navn: Anne Grete Wold

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7716 Steinkjer

post@revisjonmidt norge.no
907 30 300

www.revisjonmidt norge.no
Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 90 2310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

• ANNE GRETE WOLD, 16.09.2024

Forseglet av

Posten Norge

Revisjon

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no

Bestilling forvaltningsrevisjon - Byggesaksbehandling og dispensasjonspraksis

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.06.2024

Saknr

13/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt**Arkivkode** FE-217, TI-&58**Arkivsaknr** 24/368 - 1

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget bestiller en forvaltningsrevisjon med tema 'byggesak' og ber revisjonen utarbeide en prosjektplan i tråd med kontrollutvalgets innspill og problemstillinger og som leveres sekretariatet innen 21.08.2024.

Behandling:

Sekretariatet orienterte kort om saksfremlegget og sekretariatets forslag til aktuelle problemstillinger for gjennomføring av forvaltningsrevisjonen.

Kontrollutvalget drøftet forslag til ulike problemstillinger og ønsker at samtlige av problemstillingene legges til grunn for utarbeidelse av prosjektplan til forvaltningsrevisjonen.

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget bestiller en forvaltningsrevisjon med tema 'byggesak' og ber revisjonen utarbeide en prosjektplan i tråd med kontrollutvalgets innspill og problemstillinger og som leveres sekretariatet innen 21.08.2024.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget bestilte forvaltningsrevisjon med tema byggesak, se vedtak i sak 52/23 punkt 2. Sekretariatet skulle legge frem en sak med forslag til hvilke problemstillinger som skal forsøkes besvart gjennom forvaltningsrevisjonen.

Det overordnede formålet med å gjennomføre denne forvaltningsrevisjonen er å få belyst om kommunen har en forsvarlig saksbehandling av byggesaker.

Kontrollutvalget har nylig gjennomført en undersøkelse knyttet til saksbehandlingsfrister for byggesaker samt forhold knyttet til veiledningsplikten. Notat fra denne undersøkelsen ble behandlet av kontrollutvalget i møte den 22.03.2024 i sak 3/24 og ble oversendt til endelig behandling i kommunestyret.

Det er kommunens ansvar å sikre en god og forsvarlig saksbehandling som er i samsvar med krav i lov og forskrift. En effektiv saksbehandling innebærer at kommunen overholder saksbehandlingsfrister og bidrar til med veiledning.

Forslag til problemstillinger kan være:

- Hva kjennetegner dagens dispensasjonspraksis?
 - Er saksbehandlingen av dispensasjonssøknader i henhold til bestemmelsene i lov- og regelverk?
- Bidrar de kommunale planprosessene og vedtatte planer til å holde antall dispensasjonssøknader nede?
 - Om så ikke er tilfelle hva er de viktigste årsaker til at så ikke skjer?
- Har kommunen kapasitet og kompetanse for å ivareta kravene for forsvarlig byggesaksbehandling?

- Har kommunen tilfredsstillende rutiner for fakturering og innkreving av ulike byggesaksgebyrer, slik som tilkoblingsavgift, oppmål, overtredelsesgebyr med mer?

Forslagene til problemstillinger er ikke uttømmende.

Vurdering og konklusjon

I denne forvaltningsrevisjonen bør bestillingen avgrenses mot å se på problemstillinger knyttet til saksbehandlingsfrister og veiledningsplikten.

Kontrollutvalget slutte seg til forslag til problemstillingene i dette saksfremlegget, men det er full anledning til å endre, stryke eller legge til flere problemstillinger. Kontrollutvalget bør be revisor utarbeidet en prosjektplan som angir ressursramme. Leveringstidspunkt settes til 21.08.2026.

Orientering fra kommunedirektøren - hvordan jobber kommunen for å motvirke mobbing i skolen

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

35/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 24/467 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse om beredskap i kommunen til orientering.

Saksopplysninger

I kontrollutvalgets møte 22. mars 2024 vedtok kontrollutvalget i sak 9/24 tredje punkt, følgende:

Kontrollutvalget ber kommunedirektøren redegjøre for hvordan kommunen arbeider med å motvirke mobbing i skolen.

Kommunedirektøren eller den kommunedirektøren utpeker vil orientere utvalget i henhold til vedtaket.

Vurdering og konklusjon

Om det ikke kommer frem opplysninger som gjør det nødvendig med videre oppfølging kan utvalget ta rådmannens redegjørelse til orientering. Kontrollutvalget må på selvstendig grunnlag vurdere om utvalget vil ta den gitte informasjonen til orientering eller om det er behov for videre oppfølging.

Invitasjon til å gjennomføre felles forvaltningsrevisjon - Trønderenergi AS med datterselskaper

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

36/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 24/524 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget ønsker å delta på felles forvaltningsrevisjon av Trønderenergi AS med datterselskaper.

Vedlegg

Invitasjon til felles forvaltningsrevisjon - TrønderEnergi AS med datterselskaper

Saksopplysninger

Kontrollutvalget i Malvik vedtok i sak om bestilling av en annen forvaltningsrevisjon at det ønsker å få fremlagt en sak om en eventuell felles forvaltningsrevisjon av TrønderEnergi AS med datterselskaper. Årsaken til dette er at det er om lag 10 år siden forrige forvaltningsrevisjon av dette selskapet, og det har skjedd store endringer i konsernstrukturen den senere tiden.

Malvik kontrollutvalg inviterer alle eiere til felles forvaltningsrevisjon. Malvik ber vi om tilbakemelding om det er ønskelig om å være med på en felles forvaltningsrevisjon av TrønderEnergi AS med datterselskaper.

Malvik kontrollutvalget vil ha det overordende ansvaret for prosessen, og kostnadene fordeles på de utvalgene som blir med i forhold til eierandelen i selskapet.

Vurdering og konklusjon

Trønderenergi AS med datterselskaper en av kommunens største eierskap målt i kroner. Selskapet bidrar til flere millioner i utbytte til kommuneøkonomien. Å gjennomføre en felles forvaltningsrevisjon er svært kostnadsbesparende. De aller fleste eierne er positive til å delta.

Sekretariatet mener Ørland kontrollutvalget kan vedta å bli med på en felles forvaltningsrevisjon av selskapet. Kontrollutvalget må likevel på selvstendig grunnlag ta stilling til henvendelsen og om utvalget stiller seg positiv til deltakelse.

Vår saksbehandler: Ragnhild Torsdatter Grønvold, tlf. 936 30 946

E-post: ragnhild.gronvold@konsek.no

Deres ref.:

Vår ref.: 24/250-1

Oppgis ved alle henvendelser

Vår dato: 21.03.2024

Mottakere ifølge liste

Felles forvaltningsrevisjon - TrønderEnergi AS med datterselskaper

Kontrollutvalget i Malvik vedtok i sak om bestilling av en annen forvaltningsrevisjon at det ønsker å få fremlagt en sak om en eventuell felles forvaltningsrevisjon av TrønderEnergi AS med datterselskaper. Årsaken til dette er at det er om lag 10 år siden forrige forvaltningsrevisjon av dette selskapet, og det har skjedd store endringer i konsernstrukturen den senere tiden.

På vegne av kontrollutvalget ber vi om tilbakemelding om det er ønske om å være med på en felles forvaltningsrevisjon av TrønderEnergi AS med datterselskaper.

En tenker seg en prosess hvor Malvik har ansvar for prosessen, og kostnadene fordeles på de utvalgene som blir med i forhold til eierandelen i selskapet.

Frist for tilbakemelding settes til 7. mai 2024.

Med hilsen
Konsek Trøndelag IKS

Ragnhild Torsdatter Grønvold
seniorrådgiver

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Vedlegg:

Bestilling av forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll

Mottakere:

Kontrollutvalget i Ørland
Kontrollutvalget i Frøya
Kontrollutvalget i Heim
Kontrollutvalget i Hitra
Kontrollutvalget i Holtålen
Kontrollutvalget i Melhus
Kontrollutvalget i Midtre Gauldal
Kontrollutvalget i Oppdal
Kontrollutvalget i Orkland
Kontrollutvalget i Osen
Kontrollutvalget i Rennebu
Kontrollutvalget i Selbu
Kontrollutvalget i Skaun
Kontrollutvalget i Stjørdal
Kontrollutvalget i Trondheim
Kontrollutvalget i Tydal
Kontrollutvalget i Åfjord
Kontrollutvalget Indre Fosen

Budsjettkontroll for kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

37/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/361 - 14

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar budsjettkontrollen til orientering.

Vedlegg

Budsjettkontroll for kontrollarbeidet

Saksopplysninger

For å holde kontrollutvalget godt informert om sin økonomiske status legger sekretariatet fram en økonomisk oversikt pr. 04.10.2024. Budsjettkontrollen viser at det for:

- Lønn og godtgjørelse foreligger et mindreforbruk, selv om det er 2 møter igjen av året vil det foreligge et mindreforbruk ved årets slutt.
- Kontrollutvalgets egen drift foreligger et mindreforbruk og det vil foreligge et større mindreforbruk ved årets slutt.
- Kjøp av sekretariats og revisjonstjenester foreligger det et lite merforbruk sammenlignet med budsjettet honorar. Honorar for revisjonstjenester ble etter behandling i kontrollutvalget oppjustert fra 1 191 000 til 1 237 000. Regnskapet er i tråd med de honorarer vedtatt av årsmøtet for revisjonen og representantskapet for sekretariatet.

Vurdering og konklusjon

Budsjettkontrollen viser det samlet sett foreligger et mindreforbruk per i dag. Det vil ved utløpet av året foreligge et mindreforbruk hele rammeområdet som angår kontrollarbeidet. Det vil foreligge et mindreforbruk for lønn og godtgjørelse. Mindreforbruk på kontrollutvalgets egen drift og et merforbruk for kjøp av sekretariatstjenester og revisjonstjenester.

Gitt at det ikke påløper uforutsette utgifter vil regnskapet, samlet sett, vil holde seg innenfor budsjett ved slutten av regnskapsåret. Kontrollutvalget kan ta budsjettkontrollen til orientering.

Konto	Konto (T)	Regnskap pr 4/10-2024	Oppr.bud 2024	Avvik oppr.bud	Vedtatt bud 2024	Avvik vedt. Bud
105000	Annen lønn og trekkpliktige godtgjørelser	492,80	0,00	-492,80	0,00	492,80
108000	Godtgjørelse folkevalgte	15 000,03	0,00	-15 000,03	20 000,00	-4 999,97
108010	Møtegodtgjørelse	17 500,00	44 000,00	26 500,00	28 000,00	-10 500,00
108020	Tapt arbeidsfortjeneste	0,00	0,00	0,00	20 000,00	-20 000,00
109900	Arbeidsgiveravgift	2 418,77	2 816,00	397,23	3 500,00	-1 081,23
	Sum godtgjøring og sosiale utgifter	35 411,60	46 816,00	11 404,40	71 500,00	-36 088,40
110020	Abonnement, fagtidsskrift	0,00	0,00	0,00	3 700,00	-3 700,00
111510	Beverning og representasjon	2 322,00	10 000,00	7 678,00	5 000,00	-2 678,00
115000	Opplæring og kurs	29 800,75	0,00	-29 800,75	70 000,00	-40 199,25
116000	Utgifter og godtgjørelser for reiser, diett, bil m.v. (opplysningspliktige)	1 232,00	0,00	-1 232,00	5 000,00	-3 768,00
117030	Reiseutgifter, ikke oppgavepliktig	8 250,34	0,00	-8 250,34	20 000,00	-11 749,66
119501	Kontingenter	10 700,00	0,00	-10 700,00	9 700,00	1 000,00
	Sum kurs, reiseutgifter, kontingenter til kontrollutvalgets drift	52 305,09	10 000,00	-42 305,09	113 400,00	-61 094,91
127000	Andre tjenester - Revisjon Midt-Norge SA	824 668,80	1 134 000,00	309 331,20	1 191 000,00	-366 331,20
137000	Kjøp fra andre	0,00	89 900,00	89 900,00	0,00	0,00
138011	Kjøp fra egne IKS	257 250,00	326 500,00	69 250,00	343 000,00	-85 750,00
	Sum kjøp tjenester fra IKS og SA	1 081 918,80	1 550 400,00	468 481,20	1 534 000,00	-452 081,20
	SUM KONTROLLARBEID	1 169 635,49	1 607 216,00	437 580,51	1 718 900,00	-549 264,51

Budsjettforslag for kontrollarbeidet 2025 med forslag til økonomiplan 2025-2028

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

38/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/361 - 15

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til framlagt budsjettforslag for 2025 med forslag til økonomiplan for 2025 – 2028.

Kontrollutvalget oversender budsjettforslaget til formannskapet hvor forslaget skal følge formannskapets innstilling for årsbudsjettet for 2025 til kommunestyret.

Vedlegg

budsjettforslag 2025 og forslag til økonomiplan 2025-2028

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal utarbeide et forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen.

Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjettet til kommunestyret, jf. kommuneloven § 14-3 tredje ledd og forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2.

Budsjettet dekker tre typer utgifter:

- Lønn og godtgjøring til kontrollutvalgets medlemmer.
- Kontrollutvalgets egen drift.
- Kjøp av tjenester fra Konsek Trøndelag IKS og Revisjon Midt-Norge SA.

Lønnsutgiftene dekker blant godtgjøring til leder samt møtegodtgjørelse til øvrige medlemmer, tapt arbeidsfortjeneste mv. Det vises til vedlagt budsjettforslag for ytterligere detaljer.

Driftsutgiftene til kontrollutvalget består i hovedsak av utgifter til konferanser, faglige samlinger, kontingenter og medlemskap. De omfatter også reiseutgifter i forbindelse med at utvalget besøker kommunens enheter, selskaper som kommunen har eierandeler i, og en eventuell studietur. I tillegg kommer bevertning i forbindelse med utvalgets møter.

Kjøp av sekretariats- og revisjonstjenester utgjør i det aller vesentligste ressursbehovet for kontrollarbeidet i kommunen. Sekretariatsfunksjonen utøves av Konsek Trøndelag IKS. Revisjonstjenester leveres av Revisjon Midt-Norge SA. Honoraret til Konsek Trøndelag IKS blir vedtatt av representantskapet. For Revisjon Midt-Norge SA er det årsmøtet som fastsetter honoraret.

I budsjettforslaget for 2025 økes ressursrammen fra 1 764 900 kroner til 1 879 056 kroner.

Vurdering og konklusjon

Ressursrammen økes med 6,4 % noe som er x kommunal deflator (ca. 4,4 - 4,7 %) og lønnsvekst og prisvekt (ca. 5,4 %). Dette skyldes for det første en korrigerings av revisjonshonoraret. Det andre forholdet er at godtgjøring av utvalgets medlemmer må korrigeres sammenlignet med tidligere budsjett. Om utvalget kutter 1-2 møter vil dette likevel utgjøre 43 200 kroner i henhold til kommunens godtgjøringsreglement. Dette er en økning på 54 % fra 2023 til 2024, selv om antall møter kuttes. Siden dette er godtgjøring vedtatt av

kommunestyre, kan hverken sekretariatet eller kontrollutvalget gjøre endringer utover å kutte antall møter, noe det har gjort sammenlignet med tidligere år.

Det er viktig å bemerke at det i økonomiplanen legges opp til en økning på 3,7 % for 2026, 2027 og 2028. Budsjettforslaget for 2025 er nødvendig for å korrigere tidligere budsjett og endrede budsjettforutsetninger.

Kontrollutvalgets sekretariat foreslår en budsjetttramme for kontrollarbeidet på kroner 1 879 056 for 2025. Kontrollutvalget er et organ med helt spesielle oppgaver. Det er derfor viktig at utvalgets medlemmer får anledning til å sette seg inn i rollen ved å reise på kurs og konferanser. Vi mener at budsjettet er nøkternt, samtidig som det gir et realistisk bilde av de forventede utgiftene for kontrollarbeidet.

Kontrollutvalget kan vedta å oversende det vedlagte budsjettforslaget for 2025 med forslag til økonomiplan for 2025-2028 til politisk behandling.

Budsjettforslag for kontrollarbeidet 2025

Konto	Tekst	Budsjett 2025	Vedtatt bud 2024	Regnskap pr 4/10-2024	Avvik vedt. Bud
105000	Annen lønn og trekkpliktige godtgjørelser	800	0	493	493
108000	Fast årlig godtgjørelse	20 000	20 000	15 000	-5 000
108010	Møtegodtgjørelse	43 200	28 000	17 500	-10 500
108020	Tapt arbeidsfortjeneste	14 000	20 000	0	-20 000
109900	Arbeidsgiveravgift, sone III (6,4 %)	5 056	3 500	2 419	-1 081
	Sum godtgjøring og sosiale utgifter	83 056	71 500	35 412	-36 088
110020	Abonnement, fagtidskrift	3 675	3 700	0	-3 700
111510	Beverting og representasjon	3 325	5 000	2 322	-2 678
115000	Opplæring og kurs	73 000	70 000	29 801	-40 199
116000	Utgifter og godtgjørelser for reiser, diett, bil m.v. (opplysningspliktige)	3 300	5 000	1 232	-3 768
117030	Reiseutgifter, ikke oppgavepliktig	19 000	20 000	8 250	-11 750
119501	Kontingenter	10 700	9 700	10 700	1 000
	Sum kurs, reiseutgifter, kontingenter til kontrollutvalgets drift	113 000	113 400	52 305	-61 095
127000	Andre tjenester - Revisjon Midt-Norge SA	1 324 000	1 237 000	824 669	-412 331
138011	Kjøp fra egne IKS	359 000	343 000	257 250	-85 750
	Sum kjøp tjenester fra IKS og SA	1 683 000	1 580 000	1 081 919	-498 081
	SUM KONTROLLARBEID	1 879 056	1 764 900	1 169 635	-595 265

Forslag til økonomiplanfor kontrollarbeidet 2025-2028

	2025	2026	2027	2028
Sum godtgjøring og sosiale utgifter	83 056	86 129	89 316	92 621
Sum kurs, reiseutgifter, kontigenter til kontrollutvalgets drift	113 000	117 181	121 517	126 013
Kjøp sekretariatstjenester	359 000	370 000	381 000	392 000
Kjøp revisjonstjenester	1 324 000	1 371 000	1 419 000	1 468 000
SUM KONTROLLARBEID	1 879 056	1 944 310	2 010 833	2 078 633

Oppfølging av kontrollutvalgets vedtak

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

39/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/361 - 13

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar status for kontrollutvalgets vedtak og tidspunkt for behandling av saker til orientering.

Vedlegg

Oversikt over kontrollutvalgets vedtak som skal følges opp per. 14.10.2024

Saksopplysninger

Det er utarbeidet en oversikt over kontrollutvalgets vedtak og status for disse. Saker som ble eller allerede var avsluttet ved forrige behandling er tatt ut av vedlagt oversikt. Kun saker hvor kommunestyret har bedt kontrollutvalget følge opp kommunestyret sitt vedtak, nylige avsluttede saker samt ikke-avsluttede saker, inngår i oversikten. Lovpålagte oppgaver som ikke følger av kontrollutvalgets vedtak er ikke inntatt i oversikten.

Eksempler på slike saker er; strategi for revisjon av kommunens årsregnskaper, års- og møteplan, kontrollutvalgets årsmelding, kontrollutvalgets uttalelse om kommunens årsregnskaper mv.

Vurdering og konklusjon

Kontrollutvalget må vurdere om tidspunkt for behandling eller oppfølging av sakene er hensiktsmessig. Om ingen endringer er nødvendig kan kontrollutvalget ta saken til orientering.

Oversikt over kontrollutvalgets vedtak som skal følges opp eller som er avsluttet siden siste vedtaksoppfølging

Sak	Dato	Vedtak	Forslag til tidspunkt	Kommentar	Utført
19-2/23	28.04.2023	Kontrollutvalget tar klagen på manglende svar som innspill til risikovurderingene til plan for forvaltningsrevisjon 2024-2027.	Kontrollutvalgets møte 14.10.2024 Nytt tidspunkt 25.11.2024	Kontrollutvalget tar med klagen som innspill til det pågående planarbeidet	Nei
21/23	09.06.2023	Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse til orientering. Kontrollutvalget ber sekretariatet videreformidle saken til nytt kontrollutvalg, slik at temaet kan inngå i risikovurderingene i forbindelse ny plan for forvaltningsrevisjon.	Kontrollutvalgets møte 14.10.2024 Nytt tidspunkt 25.11.2024	Kontrollutvalget tar med redegjørelsen fra kommunedirektøren som innspill til det pågående planarbeidet	Nei
9-1/24	22.03.2024	Kontrollutvalget ber kommunedirektøren redegjøre om kommunens beredskap og planer, og hvordan kommunen arbeider med å gjøre opplysninger som er nødvendige for innbyggerne, kjent.	Kontrollutvalgets møte 28.08.2024	Kommunedirektøren vil orientere utvalget i tråd med vedtaket.	JA
9-3/24	22.03.2024	Kontrollutvalget ber kommunedirektøren redegjøre for hvordan kommunen arbeider med å motvirke mobbing i skolen.	Kontrollutvalgets møte 14.10.2024	Kommunedirektøren vil orientere utvalget i tråd med vedtaket.	Nei
30/24	28.08.2024	Kontrollutvalget ber kommunedirektøren redegjøre for det arbeidet som gjøres for å redusere sykefravær i kommunen.	Kontrollutvalgets møte 25.11.2024	Kommunedirektøren vil orientere utvalget i tråd med vedtaket.	Nei

32/24	28.08.2024	Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse til orientering og ber kommunedirektøren om å orienterer utvalget om resultatene fra det farmasøytisk tilsynet når disse foreligger.	Kontrollutvalgets møte 25.11.2024	Kommunedirektøren vil orientere utvalget i tråd med vedtaket.	Nei
-------	------------	---	--------------------------------------	---	-----

Aktuelle saker fra kommunens folkevalgte organer

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

40/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt**Arkivkode** FE-033**Arkivsaknr** 24/369 - 3**Forslag til vedtak**

Kontrollutvalget tar aktuelle saker fra de folkevalgte organene, til orientering.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget vedtok i sak 19/24 at medlemmene følger hvert sitt politiske utvalg. Medlemmene gir en kort orientering om saker som kan være aktuelle for oppfølging i kontrollutvalget eller som er av særlig interesse. Utvalget vedtok å fordele de folkevalgte organer til hvert av utvalgets medlemmer på følgende måte:

1. Kommunestyret: Thor Bretting.
2. Formannskap: Heidi Solem.
3. Utvalg for helse og familie: Aase Alseth Hellem.
4. Utvalg for Industri og Næring: Oddbjørn Ingebrigtsen.
5. Utvalg for oppvekst og utdanning: Sonja Børve.
6. Planutvalg: Ole Martin Hågård.
7. Arbeidsmiljøutvalget: Bente Brandtzæg.
8. Eldrerådet: Oddbjørn Ingebrigtsen.
9. Kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne: Heidi Solem.
10. Koordineringsutvalg for støy: Bente Brandtzæg.
11. Ungdomsrådet: Aase Alseth Hellem.
12. Landbruksnemnd: Ole Martin Hågård

Vurdering og konklusjon

Kontrollutvalget kan ta aktuelle saker fra de ulike folkevalgte organer til orientering.

Referatsaker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

41/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/517 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar referatsakene til orientering.

Vedlegg

Melding om politisk vedtak - Undersøkelse av internkontrollen i byggesaksbehandlingen

Norges best styrte kommuner - Kommuneindeksen 2024

Robek - Tre inn og to ut

Saksopplysninger

Følgende referatsaker legges frem for utvalget til orientering:

1. Melding om politisk vedtak - Undersøkelse av internkontrollen i byggesaksbehandlingen
2. Norges best styrte kommuner - Kommuneindeksen 2024.
3. Robek - Tre inn og to ut.

Konklusjon

Kontrollutvalget kan ta de vedlagte referatsakene til orientering.

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
24/079	Kommunestyre	20.06.2024

Forvaltningsrevisjon av internkontrollen - tilleggsbestilling byggesaksbehandling

Kontrollutvalgets innstilling

Kommunestyret tar notat fra undersøkelse av byggesaksbehandlingen til orientering.

Kommunestyre 20.06.2024

Behandling

Votering nr 1 - Votering over forslag

Forslag: **Opprinnelig forslag**

For: 31 stemmer (100%) - AP 8, FRP 2, H 6, INP 4, MDG 1, Rødt 1, SP 7, SV 1, V 1

Mot: 0 stemmer (0%)

KST - 24/079 vedtak

Kommunestyret tar notat fra undersøkelse av byggesaksbehandlingen til orientering.

Sammendrag

Kontrollutvalget i Ørland kommune behandlet i sak 03/24 Notat fra tilleggsbestilling som skulle undersøke enkelte forhold knyttet til byggesaksbehandling. Kontrollutvalget fattet følgende vedtak: Kontrollutvalget tar notat fra undersøkelse av saksbehandling, overholdelse av frister samt kommunens plikt til å yte veiledning på plan- og byggesaksområdet til orientering og sender det til behandling i kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

Kommunestyret tar notat fra undersøkelse av byggesaksbehandlingen til orientering.

Sakens bakgrunn og innhold

Kontrollutvalget i Ørland kommune behandlet 24.02.23 en forvaltningsrevisjonsrapport om internkontroll, se sak10/23. I forlengelsen av av forvaltningsrevisjonen fant kontrollutvalget grunnlag for å be om en tilleggsbestilling. Kontrollutvalget ba revisor undersøke om saksbehandlingen på plan-

og byggesaksområdet i kommunen er tilfredsstillende, hvor det i undersøkelsen skulle vektlegges å se på problemstillinger knyttet til tidsfrister og veiledningsplikt.

Revisors har undersøkt om saksbehandlingen på plan- og byggesaksområdet i kommunen er tilfredsstillende og om frister overholdes og at kommune overholder veiledningsplikten.

I hovedsak kan undersøkelsen oppsummeres med følgende punkter:

- Det foreligger ikke stor sannsynlighet for at saksbehandlingstidene i kommunen ikke blir overholdt.
 - Revisor legger til grunn at tallene fra statistisk sentralbyrå viser at kommunen er klart innenfor lovfestede krav.
- Kommunen selv ved enhetsleder for plan og forvaltning opplyser at tidsfrister ikke blir overholdt i 8-10 % av tilfellene.
- Revisor mener at veiledningsplikten i stort er overholdt.
- Revisor støtter enhetslederens vurdering i at veiledningsplikten står i kontrast til tidsbruk, og at det er en balanse mellom veiledning og saksbehandling som må håndteres.
- Revisor støtter enhetslederens tiltak om å digitalisere saksbehandlingen i større grad, og gjøre saksbehandlingsprosessen godt synlig i elektronisk format.

Vurdering og konklusjon

Undersøkelsen svarer ut kontrollutvalgets bestilling. Revisor har ikke utformet ikke formet konklusjon eller utformet klare anbefalinger. Likevel peker revisor på noe forbedringspunkter som kommunen allerede er bevist på og som kommunen allerede arbeider med, f.eks. tiltak som gjelder digitalisering og synliggjøring av saksbehandlingsprosessen.

Kontrollutvalget kan ta notat fra undersøkelsen til orientering og sende notat fra undersøkelsen til behandling i kommunestyret med forslag til vedtak om at kommunen tar med seg notatet videre med tanke på saksbehandling, fristetterlevelse og kommunes plikt til å yte veiledning på plan- og byggesaksområdet

Norges best styrte kommuner – Kommuneindeksen 2024

[Agenda Kaupang 13.08.2024](#)

Man kan lære av andre. Kommuner kan lære av hverandre. I Kommuneindeksen 2024 trekker vi fram de kommunene som har vist best styring i året som gikk, 2023 og sammenligner utviklingen kommunene har hatt de siste tre årene.

[Kommuneindeksen](#) sammenligner både kostnader, tjenestekvalitet og finanser i norske kommuner. Noen av kommunene med best resultater blir presentert litt mer. Vi håper analysen kan være til nytte for kommuneledere som vil forbedre resultatene.

Kommunene er både tjenesteprodusenter, myndighetshåndhevere, samfunnsutviklere og organisator av lokalt folkestyre. Kommuneindeksen legger vekt på rollen som tjenesteprodusent. Mer enn 90 % av kommunens utgifter går til å produsere lovpålagte velferdstjenester til innbyggerne i kommunen, til dels i konkurranse med private leverandører. Vi stiller forretningsmessige krav til kommunene: effektiv drift og gode finanser. Effektiv drift betyr tjenester med god kvalitet og lave kostnader. Vår måling legger like stor vekt på hhv. kostnader, kvalitet og finanser.

Forventninger om reduserte oljeinntekter, stadig eldre innbyggere og økte klimakostnader understreker behovet for å effektivisere offentlig sektor i årene som kommer.

Vi har beregnet kostnader og finanser ved hjelp av de endelige regnskapstallene for 2023.

Vi baserer oss på alminnelig anerkjente kriterier for å måle tjenestekvalitet. Vi prøver å sammenligne output i tjenestene (resultatene) i stedet for input (innsatsfaktorene). Stor ressursinnsats gir ikke nødvendigvis gode tjenester. Det viktigste er nytteverdien for brukeren, slik han selv opplever det. Vi har valgt å legge stor vekt på kommunens strategi i tjenesten. Vår måling belønner kommuner som jobber med tidlig innsats, tverrfaglig innsats og mestringsstrategier. Det gjelder å komme tidlig inn i sakene, samarbeide om løsninger og mobilisere brukernes egne ressurser.

Nordre Follo og Sandefjord kommer på topp av vår liste i Kommuneindeksen 2024. Ønsker din kommune en egen rapport? Vi har laget analyser og rapporter for mange kommuner allerede. Ta en titt på presentasjonene som er laget for [Nordre Follo](#) og [Sandefjord](#) her. Ta kontakt med oss for mer informasjon.

[Kvalitetsindeksen kan leses her](#) (PDF) og er brukt som metodegrunnlag for både fjorårets og årets rapporter. Ved interesse for datagrunnlaget, ta kontakt med en av kontaktpersonene under.

Rapporten ble presentert under Arendalsuka. [Se opptak av presentasjonen her](#), eller [les den i sin helhet her](#).

Denne rapporten er skrevet på oppdrag fra [Storebrand Livsforsikring AS](#). Agenda Kaupang har hatt det hele og fulle faglige ansvar for analysen. Ansvarlige for arbeidet har vært [Rune Holbæk](#) og [Bjørn A. Brox](#).

Robek: Tre inn og to ut

Totalt 19 kommuner står oppført på Robek-lista per 1. juli.

Kommunal rapport 01.07.2024, Elin Svendsen

Hareid, Røyrvik og Røros er de tre nye kommunene på den fryktede [Robek-lista](#). Felles for de tre kommunene er at alle hadde et merforbruk på mer enn tre prosent av driftsinntektene i fjor.

I Hareid har kommunestyret vedtatt et regnskap for 2023 der balanseregnskapet til kommunekassa viser et merforbruk fra driftsregnskapet på 36,1 millioner kroner, som utgjør 5,82 prosent av driftsinntektene, skriver Statsforvalteren i Møre og Romsdal på sine [nettsider](#).

De to Trøndelag-kommunene Røyrvik og Røros hadde et merforbruk på henholdsvis 8,8 prosent og 7,4 prosent for 2023. Begge kommunene har også vedtatt at det vil ta mer enn to år å dekke inn merforbruket, [melder Statsforvalteren i Trøndelag](#).

Varsler tøffe tak.

Røros-ordfører Isak V. Busch (Ap) skriver på [kommunens nettsider](#) at det lenge har vært kjent at kommunen ville havne på Robek-lista. Ifølge ordføreren jobbes det både med omstilling og utvikling. Det jobbes også med endringer i struktur og tiltak både på utgifts- og inntektssiden.

– Dette er imidlertid bare starten, og det kommer til å bli svært tøffe tak framover, uttaler Busch.

Merforbruket skal etter planen dekkes inn over 3–4 år, ifølge ordføreren. Han varsler samtidig om store endringer over tid for å få etablert en sunn driftsøkonomi.

– Vi er nødt til å forberede oss alle sammen på at vi ikke får de samme tjenestene i framtida som i dag, og/eller at de kommer vil være annerledes organisert, at de er redusert i omfang eller også tatt bort, sier Busch.

Statsforvalteren bekymret

Trøndelag har i flere år vært uten kommuner på Robek. Statsforvalteren er bekymret for den økonomiske situasjonen i flere trønderske kommuner, og frykter at flere kan ende på Robek.

– Flertallet av kommunene endte opp med et negativt netto driftsresultat for 2023, og det er store omstillingsbehov for å tilpasse aktivitetsnivået til inntektene. En klar oppfordring til folkevalgte er at de ikke venter med å ta nødvendige grep, oppfordrer Statsforvalteren.

Ute av Robek

Samtidig som nye kommuner meldes inn, er det også noen som takker for seg. Både Nordkapp og Rauma ble meldt ut i forrige uke.

[Nordkapp havnet på Robek](#) i februar i år etter et datainnbrudd som førte til at kommunen ikke klarte å vedta årsregnskapet for 2022 innen fristen.

[Rauma havnet på Robek i 2021](#) fordi kommunen ikke klarte å dekke inn merforbruket fra 2019 innen fristen på to år. Ifølge Statsforvalteren i Møre og Romsdal viser årsregnskap for 2023 at kommunen har klart å dekke inn tidligere underskudd.

Statsforvalteren skriver at det gode resultatet skyldes at kommunen internt har evnet å omstille seg. Høyere skatteinngang, utbytte på Rauma Energi AS og større utbetaling fra havbruksfondet enn ventet er andre forhold som bidrar til resultatet.

19 kommuner på Robek

Kommunal Rapport har tidligere skrevet om [Vågan og Vadsø som begge er på vei inn i Robek](#).

Disse 19 kommunene står oppført på Robek per 1. juli: Flesberg, Moss, Åsnes, Kragerø, Vegårshei, Høyanger, Hareid, Røros, Røyrvik, Meløy, Fauske, Lødingen, Bø, Moskenes, Tjeldsund, Hammerfest, Kautokeino, Porsanger og Gamvik.

Aktuelle artikler og tolkninger for kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

42/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/535 - 9

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar aktuelle artikler og tolkningsuttalelser som gjelder kontrollarbeidet, til orientering.

Vedlegg

Det handler om tillit - Erfaringer fra kommunesektorens etikkutvalg

Webinar for kontrollutvalg 1. november 2024 - Forum for kontroll og tilsyn

Saksopplysninger

For å gi kontrollutvalget kunnskap og kjennskap til den kommunale virksomhet, forvaltning og saksbehandling, legges det frem de nyeste artikler og tolkninger av aktuelle bestemmelser i lov, forskrift mv. Følgende artikler legges frem:

1. Det handler om tillit - Erfaringer fra kommunesektorens etikkutvalg.
2. Webinar for kontrollutvalg 1. november 2024 - Forum for kontroll og tilsyn

Konklusjon

Kontrollutvalget kan ta de vedlagte dokumentene til orientering

Det handler om tillit - Erfaringer fra kommunesektorens etikkutvalg

Publisert 01.09.2024

Tora Aasland, Leder av kommunesektorens etikkutvalg 2015 – 2024

Foto: Stig Weston

Tillit er avgjørende for en etisk forsvarlig forvaltning. I utgangspunktet forventes en respekt for grunnleggende lover og regler.

Vi er heldige i Norge som har et velutviklet demokrati. Det betyr at vi har systemer som kan håndtere uenighet. At Norge både er en rettsstat og et demokrati, innebærer at det er et godt forankret grunnlag for å håndtere konflikter mellom lover og regler, også i lokalpolitiske prosesser og vedtak.

Hvordan bygge og holde på tillit?

Det må være en oppgave for fellesskapet å skille mellom rett og galt, samtidig som man må tåle andres meninger og ytringer. Å finne gode løsninger er viktigere enn å tenke på hat og hevn.

Et godt lokalpolitisk grunnlag er grunnleggende kunnskap om samfunn, kultur og forvaltning. En felles forståelse av helhet og verdigrunnlag i en kommune kan utvikles og styrkes gjennom etablering av etiske retningslinjer og trening og øvelser i etiske dilemmaer og utfordringer.

De etiske utfordringene befinner seg ofte i gråsonene mellom rettsstaten og demokratiet, og mellom jus og moral. De gjelder både for folkevalgte og administrasjon, selv om rollene er noe ulike.

“ De etiske utfordringene befinner seg ofte i gråsonene mellom rettsstaten og demokratiet, og mellom jus og moral. ”

Mens administrasjonen har en lojalitet til sin organisasjon, er de folkevalgte også ombud for sine velgere, og dermed for opplevelsen av fellesskap og rettferdighet. Også den rollen må fylles på en tillitvekkende måte.

Å bygge tillit handler ikke nødvendigvis om å finne fasitsvar, men om å gjøre vurderinger opp mot lover og regler, med respekt for dem og prosessene bak. Forvaltningspraksis kan utvikles og lover kan etter hvert endres, men det må være enighet om systemene og prosedyrene for dette.

Kommunelovens formålsparagraf om tillitsskapende forvaltning krever ikke bare respekt for lover og regler, men også at det utvikles et felles verdi- og normgrunnlag. Det handler om å håndtere spennet og spenningen mellom lov og politikk. Da trengs innsikt i tema som korrupsjon, varsling og habilitet, da trengs en kartlegging og drøftinger av risikoområdene, og da trengs en egenkontroll som er åpen og tillitsskapende. For eksempel kan man gjennom dilemmatrening lære av både egne og andres feil.

Åpenhet er avgjørende for tillit. Det er viktig å utvikle åpne arbeids- og samarbeidsformer, og det er urovekkende at noen mener åpenhet kan være til hinder for å finne gode løsninger. Det kan av og til være fristende å ty til bakrommet. Åpenhet i prosesser og vedtak må ikke bli en trussel for godt politisk arbeid. Tvert imot betyr åpenhet også trygghet, og dermed et solid fundament for lokaldemokratiet.

Et medborgerpanel avslørte nylig en synkende tillit til politikerne. Et økende antall i befolkningen tror at kommunens administrasjon og politikere er der for egen vinning. Denne holdningen kan best motvirkes ved mest mulig åpenhet i de politiske prosessene.

Hva er etikk?

Enkelt sagt er etikk vitenskapen om hvordan menneskene i et samfunn skal omgås hverandre. Det innebærer en felles forståelse om hva som er rett og galt, og at man er enige om normene for samhandling. Det er til nytte for alle enkeltaktører at fellesskapet fungerer, og at man i en organisasjon som en kommune, har kommet fram til en felles forståelse av framgangsmåten for dette. Derfor er utviklingen av etiske retningslinjer så viktig. Det er med på å styrke den demokratiske beredskap, hvor uenighet tåles og håndteres i åpenhet.

Derfor er utviklingen av etiske retningslinjer så viktig. Det er med på å styrke den demokratiske beredskap, hvor uenighet tåles og håndteres i åpenhet.

[«Evne og kraft til å bære»](#) (pdf) heter et debattheft fra KS. Her refereres det til bærekrafttenkingen, som er sentral i all planlegging. Viktige utfordringer for bærekrafttenkingen finnes i arealpolitikken hvor hoveddilemmaet er vern vs. vekst, eller i arbeidsgiverpolitikken med kampen om de gode fagfolkene og deres arbeidsvilkår.

Det kan ligge mye politisk press og sprengstoff i utbyggingspolitikk, hvor utbyggerrollen ikke alltid er helt klar, og hvor ekspertene kan levere viktig bakgrunn – når de da ikke etter hvert blir ansatt hos utbygger. De mest iøynefallende habilitets- og lojalitetskonfliktene ligger for eksempel i det å kombinere utbyggerrollen med det å være folkevalgt i samme kommune.

Etikken kan noe forenklet plasseres på følgende måte:

- Politikk er hva du *vil* gjøre
- Jus er hva du *kan* gjøre
- Etikk er hva *gjør* du?

Med denne innfallsvinkelen er etikken i gråsonen mellom politikk og jus, eller mellom demokratiet og regelverket.

Saker som krever spesiell etisk oppmerksomhet er plan- og byggesaker, saker som har utfordringer for miljø og bærekraft, som for eksempel arealbruk i strandsonen, og saker med maktubalanse.

Fenomenet opsjonsavtaler, dvs. at grunneier og utbygger har gjort avtale (med eller uten penger) for framtidig utbygging der hvor dagens planer ikke åpner for det, og andre saker som utfordrer åpenhet og habilitet. Tillitsbaserte ordninger kan også være utsatt dersom respekten for regelverk er forvitret.

For å styrke den demokratiske beredskapen og motvirke tendenser til manglende respekt for lover og regler, er det nødvendig med en høy bevissthet om nettopp de etiske utfordringene. Utforming og utvikling av etiske retningslinjer, både for folkevalgte og ansatte, gode, trygge og åpne rutiner for varsling, prosedyrer for motvirkning og forebygging av korrupsjon og god trening i hvordan åpenhet kan praktiseres, er forslag til hvordan kommunesektoren kan følge opp.

Lokal forvaltning må være slik at det er samsvar mellom liv og lære.

Det må aldri lønne seg å ta tvilsomme snarveier eller gå bak ryggen på andre. Lokal forvaltning må være slik at det er samsvar mellom liv og lære. Dette krever kunnskap, bevisstgjøring, åpenhet og kontinuerlig trening.

Erfaringer fra kommunesektorens etikkutvalg

Hovedstyret i KS oppnevner hvert fjerde år [kommunesektorens etikkutvalg](#). Utvalget ble første gang opprettet i 2006, som en direkte konsekvens av korrupsjonssaken i Nedre Romerike Vannverk. Da innså man at en korrupsjonsberedskap i kommunene selv var nødvendig.

[Utvalget](#) har en bred og variert sammensetning hvor medlemmene har erfaring både fra forvaltning, etikk og media. Også erfaring fra kontroll og tilsyn er viktig.

Kontrollutvalgene er viktige aktører i kommunesektorens etiske arbeid. Kontrollutvalgene er kommunestyrets redskap, og på en måte riksrevisjon og sivilombud i ett. De er portvakter inn til et område som ikke bør være stedet for politiske omkamper. Kontrollutvalgene bør ha gode arbeidsforhold og se og bli sett. De sitter ofte inne med viktig kompetanse og erfaringsbakgrunn, og har også en god veileder i departementets [kontrollutvalgsbok](#). Kontrollutvalgene bør gå foran når det gjelder erfaringsutveksling og dialog, slik at alle aktører i organisasjonen kan se på kontrollarbeidet med respekt og tillit.

Kontrollutvalgene er kommunestyrets redskap, og på en måte riksrevisjon og sivilombud i ett.

Kommunesektorens etikkutvalg er rådgivende, og ikke i linjen for saksbehandling. Målet er å styrke etikk- og antikorrupsjonsarbeidet i kommunesektoren. Utvalget har en uavhengig og rådgivende rolle, og skal være synlige og tilgjengelige overfor kommuner, fylkeskommuner og kommunale virksomheter.

Erfaringer fra utvalgene gjennom disse årene styrker en arbeidsform hvor dialog med kommuner og fylkeskommuner er sentralt. Den beste måten å ha slik dialog på, er å reise rundt i landet, møte lokale folkevalgte og ansatte og på denne måten stimulere til etiske refleksjoner og høy bevissthet om forvaltningsetiske spørsmål.

Et av de beste hjelpemidlene som er utviklet for slike dialoger og møter, er dilemmasamlingen. Med bakgrunn i denne kan aktører med ulike roller drøfte de enkelte dilemmaene – og kanskje også bidra med dilemmaer eller vanskelige saker fra egen kommune eller fylkeskommune. Dilemmatrening er muskeltrening!

Dilemmatrening er muskeltrening!

I hele sin virksomhet har etikkutvalgene jevnlig utarbeidet veiledere og råd om etiske retningslinjer, registre og regelverk. Men har drøftet og utviklet råd om varsling, habilitet, lojalitet og åpenhet, og lagt grunnlaget for risikoanalyser og lokal beredskap. Det er utarbeidet en serie med rapporter og undersøkelser om tema som varsling og rutiner for å håndtere varsling, og om utsatte saker som arealsaker, plansaker og byggesaker. I tillegg har man et kontinuerlig samarbeid med Transparency International, ikke minst når det gjelder internasjonale oversikter over korrupsjon.

Alle rapporter og råd er tilgjengelige på KS sine nettsider under [Etikkportalen](#).

Utfordringer for kommunene

Et velfungerende lokaldemokrati skal kunne håndtere uenighet, samtidig som man hele tiden tar sikte på å finne gode fellesskapsløsninger. I disse tider, hvor lover og regler hele tiden utfordres, hvor folk i demokratiske land ikke lenger respekterer makta, er det viktigere enn noensinne å styrke den lokalpolitiske beredskap.

Åpenhet bør innebære at folk i kommuner og fylkeskommuner vet hva som skjer, og hvordan og hvorfor det skjer. Det bør være regler for gaver, roller, habilitet og særinteresser.

Etiske retningslinjer er nødvendig der hvor man er i gråsonene mellom regelverk og politikk, og man må klare balansen mellom moralisering og etiske refleksjon. Da er trening og øvelser viktige virkemidler. Etikken må på dagsorden! Minst en gang i året bør et kommunestyre sette av tid til etisk trening.

Minst en gang i året bør et kommunestyre sette av tid til etisk trening.

Ytringsfriheten står sterkt her i landet, ikke minst forankret i Grunnloven. Derfor må varsling ikke føre til tilsidesetting og knebling av meninger. Det må være lov å si fra, og det må være gode og objektive systemer for å ta seg av enhver varsling.

Kommunene er også arbeidsgivere og eiere. Derfor bør det være klare og kjente rutiner for spørsmål som knytter seg til arbeidstakerforhold og eierskap. Det må være et etisk rammeverk, eller etiske retningslinjer, som setter standarder for hva som forventes av folkevalgte og ansatte, også når det kommer til interessekonflikter og rollekombinasjoner.

Media har en viktig rolle, ikke minst er de der når det oppstår konflikter og uklare ansvarsforhold. Media må derfor ikke undervurderes, men aksepteres i den uavhengige rollen de har. Media kan være en god medspiller både for å avdekke uheldige forhold og for å la alle komme til orde.

Norge er ikke fri for korrupsjon eller uetisk atferd i lokalforvaltningen, men vi ligger bedre an enn de fleste andre land. La oss derfor styrke kunnskapen og bevisstheten om hvordan vi bygger og forsterker en demokratisk beredskap!

Lenke til **kontroll & revisjon** nr. 5/2024:

<https://www.nkrf.no/kontroll-og-revisjon/2024/5>

Webinar for kontrollutvalg 1. november

Fra Forum for kontroll sine nettsider. Hentet den 10.09.2024.

Webinar – «Kontrollutvalgets møter og det som skjer mellom møter»

Tilbakemeldingene etter FKTs fagkonferanse i juni 2024, tyder på at mange kontrollutvalgsmedlemmer ønsker mer grunnopplæring om roller og samspill. Hvordan få til tydelige roller og samspill? Hvordan kan man unngå kon ikt i kontrollutvalget? Hvordan kan enkeltmedlemmer ta initiativ?

Det er åpnet påmelding på FKTs webinar «*Kontrollutvalgets møter og det som skjer mellom møter*».

Program:

12.00 Velkommen v/styreleder Line Fusdahl og generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen

12.05 Kontrollutvalgets møter – praktiske og rettslige rammer, v/Bjørn Halvor Wikasteen, K-sekretariatet

13.00 Dialogen mellom sekretariatet og kontrollutvalgets leder, case fra Vestre Toten v/Kjetil Solbrækken, Kontrollutvalgstjenester AS

13.15 «Selvsagt nyttig for begge parter å ha en plan for kontrollutvalgets virksomhet» v/professor Jan F Bernt, UiB

13.30 Tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret, Yngve Haugstvedt, Kontrollutvalget i Vestby kommune

14.00 Slutt

Pris:

Webinaret er gratis for alle medlemmer

Prisen for andre er kr 500

Lenke til webinaret sendes ut til deltakerne et par dager før arrangementet.

Påmelding gjøres på FKT sine nettsider

Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

43/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt**Arkivkode** FE-033, TI-&17**Arkivsaknr** 24/517 - 3**Forslag til vedtak**

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Saksopplysninger

Hensikten med denne saken er at utvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill til saker og forhold som kontrollutvalget kan ta tak i, eller diskutere om å få utredet en sak til et fremtidig kontrollutvalgsmøte. Saken erstatter det som tidligere ble omtalt som 'eventuelt'. Eksempel på tema som kan tas opp er

- deltagelse på kurs/konferanse
- endring av møtedato eller møtested
- forhold i kommunen som medlemmene har behov for å drøfte
- ønske om orientering knyttet til et saksområde fra kommunedirektøren eller sekretariatet i et fremtidig møte

Utvalgets medlemmer oppfordres til å si fra om de har noe til saken i starten av møtet, dette for at møteleder skal kunne planlegge gjennomføringen av møtet leder, spesielt med tanke på varighet for møtet.

Godkjenning av møteprotokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

44/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/517 - 4

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget godkjenner protokollen fra kontrollutvalgets møte, den 14.10.2024.

Saksopplysninger

Protokollen stadfester at alle vedtakene og protokollføringen for hver sak er i samsvar med saksbehandlingen for den aktuelle saken.

Vurdering og konklusjon

Utvalget oppfordres til å lese gjennom protokollen for å påpeke feil og mangler, som rettes opp av sekretariatet. Utvalget oppfordres deretter til å godkjenne møteprotokollen.

Prosjektplan til forvaltningsrevisjon - byggesak og arealplanlegging

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

34/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 24/368 - 5

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til revisors prosjektplan, og ber revisjonen gjennomføre forvaltningsrevisjon med tema byggesak i tråd med prosjektplanen.

Vedlegg

Prosjektplan byggesak og arealplanlegging

Saksutskrift av sak 13_24

Saksopplysninger

Kontrollutvalget i Ørland kommune bestilte den 14.06.2024, sak 13/24 en forvaltningsrevisjon av byggesaksbehandling og dispensasjonspraksis. Utvalget vedtok at revisor skulle utarbeide en prosjektplan for det videre arbeidet med forvaltningsrevisjonen. Se vedlagt saksutskrift av sak 13/24 for flere opplysninger.

Formålet med bestillingen er behovet for å undersøke om Ørland kommune tilfredsstiller kravene til saksbehandling av dispensasjonssøknader, og om kommunen er a jour med arbeidet med arealplaner og reguleringsplaner. Det er også ønskelig å undersøke om kommunen har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse for å ivareta planarbeidet, og om det er mulig å identifisere tiltak som kan bidra til å rekruttere og beholde nødvendig kompetanse

Revisor har utarbeidet en prosjektplan og har bearbeidet problemstillingene som skal besvares i denne forvaltningsrevisjon. Revisor har laget følgende problemstillinger:

1. Er saksbehandlingen av dispensasjonssøknader i henhold til bestemmelsene i lov- og regelverk?
2. Er Ørland kommune a jour med kommunale planprosesser på arealområdet, og i hvilken grad er eldre reguleringsplaner oppdatert? (beskrivende)
3. Har kommunen kapasitet og kompetanse for å ivareta nødvendige planprosesser på arealområdet?
 - a. Kartlegge eventuelt ressursgap.
 - b. Identifisere mulige tiltak for å tette eventuelt ressursgap.

Revisor mener det er nødvendig å sette av inntil 350 timer til gjennomføring av forvaltningsrevisjonen. Revisor mener levering av ferdig rapport fra forvaltningsrevisjonen kan leveres til 1. mai 2025. Revisor vil redegjøre nærmere for gjennomføring av forvaltningsrevisjonen i kontrollutvalgets møte. Det vises for øvrig til vedlagt prosjektplan.

Vurdering og konklusjon

Prosjektplanen er hovedsaklig i tråd med kontrollutvalgets bestilling og vedtak. Som en følge av tidligere undersøkelse av internkontrollen i byggesaksbehandlingen og faktiske forhold har revisor avgrenset mot deler av bestillingen. Sekretariatet slutter seg til revisor avgrensninger og til prosjektplanens opplegg.

Kontrollutvalget kan slutte seg til prosjektplanen og utvalget kan legge revisors forslag til problemstilling, ressursramme samt leveringstidspunkt til grunn for det videre arbeidet med forvaltningsrevisjonen.

Byggesak og arealplanarbeid

Ørland kommune

Prosjektplan forvaltningsrevisjon

FR 1306

2024

1 FAKTA OM OPPDRAGET

FORMÅL

Formålet med bestillingen er behovet for å undersøke om Ørland kommune tilfredsstillere kravene til saksbehandling av dispensasjonssøknader, og om kommunen er a jour med arbeidet med arealplaner og reguleringsplaner. Det er også ønskelig å undersøke om kommunen har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse for å ivareta planarbeidet, og om det er mulig å identifisere tiltak som kan bidra til å rekruttere og beholde nødvendig kompetanse.

PROBLEMSTILLINGER

1. Er saksbehandlingen av dispensasjonssøknader i henhold til bestemmelsene i lov- og regelverk?
2. Er Ørland kommune a jour med kommunale planprosesser på arealområdet, og i hvilken grad er eldre reguleringsplaner oppdatert? (beskrivende)
3. Har kommunen kapasitet og kompetanse for å ivareta nødvendige planprosesser på arealområdet?
 - Kartlegge eventuelt ressursgap
 - Identifisere mulige tiltak for å tette eventuelt ressursgap

TIDS- OG RESSURSBRUK

Timeforbruk: Inntil 350 timer

Rapport til sekretær: 1. mai 2025

OPPDRAGSANSVARLIG REVISOR

Anne Grete Wold

anne.wold@revisjonmidtnorge.no

Tlf. 99100669

2 MANDAT

2.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Ørland kommune bestilte den 14.06.2024, sak 13/24 en forvaltningsrevisjon av byggesaksbehandling og dispensasjonspraksis. Det overordnede formålet er fra kontrollutvalgets side å få belyst om kommunen har en forsvarlig saksbehandling av byggesaker. Bestillingen er i tråd med kommunens plan for forvaltningsrevisjon 2021-2024.

Følgende vedtak ble gjort:

«Kontrollutvalget bestiller en forvaltningsrevisjon med tema 'byggesak' og ber revisjonen utarbeide en prosjektplan i tråd med kontrollutvalgets innspill og problemstillinger og som leveres sekretariatet innen 21.08.2024.»

Av ulike årsaker blir forslag til prosjektplan levert til kontrollutvalgets oktobermøte.

2.2 Bakgrunnsinformasjon

Kommunen er lokal planmyndighet, og har ansvar for å utarbeide en kommuneplan med samfunnsdel og arealdel og for å utarbeide kommunal planstrategi. I tillegg skal kommunene sørge for at det blir laget reguleringsplaner i form av områderegulering eller detaljregulering.

Kommuneplanens arealdel består av planbeskrivelse med konsekvensutredning og plankart med bestemmelser for bruk, vern og utforming av arealer og fysiske omgivelser for hele land- og sjøarealet i kommunen. Arealdelen skal vise hvor i kommunen utbygging kan skje, og hvilke arealer som skal brukes til landbruk, natur, friluftsliv og reindrift. Arealdelen er viktig for å sikre en langsiktig, bærekraftig utvikling og forvaltning av arealene, naturen og kulturmiljøene i kommunen.

En reguleringsplan angir bruk, vern og utforming av arealer og fysiske omgivelser. Den består av et detaljert arealplankart med tilhørende planbestemmelser og en planbeskrivelse. Hvor detaljert planen skal være er avhengig av formålet med planen, og om det er behov for videre detaljplanlegging for enkeltområder. Det er kommunestyret som vedtar reguleringsplanen, men det kan fremmes planforslag av andre offentlige aktører, eller av private aktører¹.

Bestemmelsene om byggesaksbehandlingen skal sikre at tiltak blir igangsatt i samsvar med lov, forskrift og kommunale planvedtak, og at det enkelte tiltak blir forsvarlig utført. Loven skal også sikre at partenes rettigheter blir ivaretatt. I formålsparagrafen til byggesaksforskriften

¹ [Kommunale planoppgaver - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

heter det at saksbehandlingen skal sikre effektiv og forsvarlig saksbehandling av byggesaker for å ivareta samfunnsmessige hensyn, herunder god kvalitet i byggverk (§ 1-1, b²)

Det er kommunens ansvar å sikre en god og forsvarlig saksbehandling, i samsvar med krav i lov og forskrift. Byggesaksbehandling kan omhandle behandling av søknader om dispensasjon. Dispensasjon innebærer at det i et enkelttilfelle gis unntak fra bestemmelser i loven, forskrifter eller kommunale planer gitt i samsvar med plan- og bygningsloven, kapittel 19.

Kommunens vedtak om dispensasjon må begrunnes i henhold til forvaltningsloven §§ 24 og 25. Det må konkret vises på hvilken måte lovens vilkår anses oppfylt. Det må gå klart frem av vedtakets begrunnelse hvilke hensyn som er vektlagt, og hvilke vurderinger som er foretatt. Det bør vises til hva fagmyndigheten har uttalt i saken. I vurderingen skal det også legges særlig vekt på nasjonale og regionale rammer og mål. Dersom det blir gjort politisk vedtak hvor et politisk utvalg går mot administrasjonens innstilling, er det særlig viktig å være oppmerksom på kravet til begrunnelse. Utvalget må da begrunne sin avvikende oppfatning. Det stilles samme krav til begrunnelsens innhold i disse sakene som i de sakene der administrasjonen har begrunnet dispensasjonsvedtaket³.

Nylig historikk i Ørland kommune

Da Bjugn og Ørland ble slått sammen i 2020, ble de gjeldende arealplanene videreført og omgjort til kommunedelplaner. Arbeidet med ny kommuneplan arealdel startet i 2023. Ifølge planprogrammet for arbeidet med ny arealplan, skal den vedtas i kommunestyret 1. kvartal 2026. Kommunestyret vedtok 26. januar 2023 ny kommuneplan samfunnsdel for perioden 2022-2034⁴.

På oppdrag fra kontrollutvalget gjennomførte Revisjon Midt-Norge i 2023 en undersøkelse om saksbehandlingen på plan- og byggesaksområdet i Ørland kommune var tilfredsstillende (KU saksnr. 03/24). Her ble dispensasjonspraksisen også synliggjort, blant annet på bakgrunn av at arealplanene i de «gamle» kommunene var ulike. Notatet beskrev at forskjellene kan føre til at like saker må behandles noe ulikt. For eksempel må det i det ene området søkes dispensasjon, mens en lignende sak i et annet område kan godkjennes uten dispensasjon. Det gir ulik dispensasjonspraksis og tilsvarende ulike gebyr. Når tiltakshavere søker om det samme innenfor rammene av de to gamle kommunenes arealplan kan det dermed bli ulike

² [Byggesaksforskriften \(SAK10\) med veiledning - Direktoratet for byggkvalitet \(dibk.no\)](#)

³ [d \(statsforvalteren.no\)](#)

⁴ [kommuneplanens-samfunnsdel-2022-2034.pdf \(orland.kommune.no\)](#)

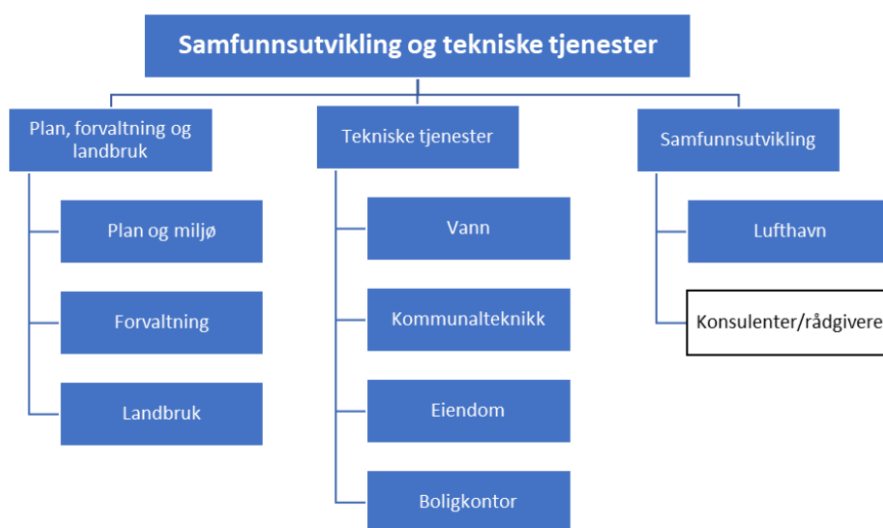
prosesser. Ifølge undersøkelsen skjer dette fordi kommunen ikke kan dispensere seg bort fra saksbehandlingsregler.

For øvrig har kommunens administrasjon i dialog med revisor belyst utfordringer knyttet til å rekruttere og beholde nøkkelkompetanse innenfor arealplanarbeid. I den forbindelse ble også utfordringene knyttet til at kommunen har mange gamle reguleringsplaner belyst.

2.3 Kommunens organisering

Bjugn og Ørland kommuner ble sammenslått fra 01.01.2020. Navnet på den nye kommunen ble vedtatt å være Ørland kommune, og administrasjonssenter i den nye kommunen er Bjugn. Ørland kommune grenser i nord og øst mot Åfjord kommune og Indre Fosen kommune.

Ifølge kommunens egen hjemmeside, er Ørland organisert i fire sektorer med hver sin kommunalsjef: Økonomi og virksomhetsstyring, Oppvekst og utdanning, Helse og familie og Samfunnsutvikling og tekniske tjenester. Revisor tar utgangspunkt i at det vil være området Plan, forvaltning og landbruk som vil være mest aktuelle for denne forvaltningsrevisjonen.

Figur 1. Utdrag fra organisasjonskart Ørland kommune. Kilde: Ørland kommune.

Revisor har hatt oppstartsmøte med kommunedirektør og kommunalsjef, der ulike tilnærminger til bestillingen ble drøftet. Administrasjonen var positiv til prosjektet, og ser fram til et arbeid som vil bidra til forbedring.

3 PROSJEKTDESIGN

3.1 Problemstillinger

Revisor har følgende forslag til problemstillinger:

1. Er saksbehandlingen av dispensasjonssøknader i henhold til bestemmelsene i lov- og regelverk?
2. Er Ørland kommune a jour med kommunale planprosesser på arealområdet, og i hvilken grad er eldre reguleringsplaner oppdatert? (beskrivende)
3. Har kommunen kapasitet og kompetanse for å ivareta nødvendige planprosesser på arealområdet?
 - Kartlegge eventuelt ressursgap
 - Identifisere mulige tiltak for å tette eventuelt ressursgap

3.2 Kilder til kriterier

- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)
- Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Nasjonale og regionale veiledere og andre nasjonale føringer
- Kommunens egne rutiner og prosedyrer for byggesaksbehandlingen

3.3 Metoder for innsamling av data

Revisjonen vil foreta vurderinger basert på informasjon hentet fra ulike kilder. Det vil kunne være aktuelt å foreta en gjennomgang av et utvalg byggesaker som er ferdigbehandlet, for å vurdere hvordan saksbehandlingen i dispensasjonssaker blir gjennomført. I tillegg vil det være nødvendig å kartlegge omfang, innhold og status på kommunedelplaner og reguleringsplaner, og undersøke status på pågående og planlagte planprosesser.

Vi vil innhente og gjennomgå skriftlig dokumentasjon fra kommunen, eksempelvis rutiner og prosedyrer relevant for byggesaksbehandling. Slike rutiner og prosedyrer vil kunne si noe om hvilke føringer som er lagt for saksbehandlingen, men også være selvstendige kilder til revisjonskriterier.

Vi vil foreta intervju med kommunens ansatte som har ansvar og/eller oppgaver innen byggesaksbehandling og planarbeid, og som har kjennskap til hvordan rutiner fungerer i praksis.

4 PROSJEKTORGANISERING

4.1 Prosjektteam

Oppdragsansvarlig revisor	Anne Grete Wold
Prosjektmedarbeider	Marius Johnsborg
Kvalitetssikrer	Marie Husøy Sæther
Kvalitetssikrer	Johannes Nestvold

4.2 Milepælsplan

Bestillingsdato	24. juni 2024
Prosjektplan til sekretær	02.oktober 2024
Oppstartsmøte	27. september 2024
Datainnsamling ferdig	15. januar 2025
Rapport til uttalelse	15. mars 2025
Rapport til sekretær	1. mai 2025

Steinkjer, 2. oktober 2024

Anne Grete Wold

VEDLEGG 1: AVHENGIGHETSERKLÆRING

Vurdering av uavhengighet.

Revisors egenvurdering i forbindelse med forvaltningsrevisjonsprosjekt:

Prosjektnr: FR1306	Kommune: Ørland
Hovedreferanse: Kommuneloven § 24-4 Forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3 RS 200 --- Formål og generelle prinsipper for revisjon av regnskaper pkt. 4 RS 220 -- Vilkår for revisjonsoppdrag pkt. 4, 12-13 RS 300 -- Planlegging av revisjon av regnskaper pkt. 6 Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 pkt. 8	
Ansettelsesforhold:	Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn Revisjon Midt-Norge SA
Medlem i styrende organer	Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som ovenfor nevnte kommune deltar i.
Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.
Nærstående	Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til ovenfor nevnte kommune som har betydning for uavhengighet og objektivitet.
Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	Før slike tjenester utføres foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 18, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenesten under kommunens egne ledelses- og kontrollopgaver	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrollopgaver.
Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	Undertegnede opptre ikke som fullmektig for ovenfor nevnte kommune.
Andre særegne forhold	Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.

Sted: Steinkjer Dato: 16.09.24

Rolle: Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Navn: Anne Grete Wold

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7716 Steinkjer

post@revisjonmidt norge.no
907 30 300

www.revisjonmidt norge.no
Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 90 2310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

• ANNE GRETE WOLD, 16.09.2024

Forseglet av

Posten Norge

Revisjon

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no

Bestilling forvaltningsrevisjon - Byggesaksbehandling og dispensasjonspraksis

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.06.2024

Saknr

13/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt**Arkivkode** FE-217, TI-&58**Arkivsaknr** 24/368 - 1

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget bestiller en forvaltningsrevisjon med tema 'byggesak' og ber revisjonen utarbeide en prosjektplan i tråd med kontrollutvalgets innspill og problemstillinger og som leveres sekretariatet innen 21.08.2024.

Behandling:

Sekretariatet orienterte kort om saksfremlegget og sekretariatets forslag til aktuelle problemstillinger for gjennomføring av forvaltningsrevisjonen.

Kontrollutvalget drøftet forslag til ulike problemstillinger og ønsker at samtlige av problemstillingene legges til grunn for utarbeidelse av prosjektplan til forvaltningsrevisjonen.

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget bestiller en forvaltningsrevisjon med tema 'byggesak' og ber revisjonen utarbeide en prosjektplan i tråd med kontrollutvalgets innspill og problemstillinger og som leveres sekretariatet innen 21.08.2024.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget bestilte forvaltningsrevisjon med tema byggesak, se vedtak i sak 52/23 punkt 2. Sekretariatet skulle legge frem en sak med forslag til hvilke problemstillinger som skal forsøkes besvart gjennom forvaltningsrevisjonen.

Det overordnede formålet med å gjennomføre denne forvaltningsrevisjonen er å få belyst om kommunen har en forsvarlig saksbehandling av byggesaker.

Kontrollutvalget har nylig gjennomført en undersøkelse knyttet til saksbehandlingsfrister for byggesaker samt forhold knyttet til veiledningsplikten. Notat fra denne undersøkelsen ble behandlet av kontrollutvalget i møte den 22.03.2024 i sak 3/24 og ble oversendt til endelig behandling i kommunestyret.

Det er kommunens ansvar å sikre en god og forsvarlig saksbehandling som er i samsvar med krav i lov og forskrift. En effektiv saksbehandling innebærer at kommunen overholder saksbehandlingsfrister og bidrar til med veiledning.

Forslag til problemstillinger kan være:

- Hva kjennetegner dagens dispensasjonspraksis?
 - Er saksbehandlingen av dispensasjonssøknader i henhold til bestemmelsene i lov- og regelverk?
- Bidrar de kommunale planprosessene og vedtatte planer til å holde antall dispensasjonssøknader nede?
 - Om så ikke er tilfelle hva er de viktigste årsaker til at så ikke skjer?
- Har kommunen kapasitet og kompetanse for å ivareta kravene for forsvarlig byggesaksbehandling?

- Har kommunen tilfredsstillende rutiner for fakturering og innkreving av ulike byggesaksgebyrer, slik som tilkoblingsavgift, oppmål, overtredelsesgebyr med mer?

Forslagene til problemstillinger er ikke uttømmende.

Vurdering og konklusjon

I denne forvaltningsrevisjonen bør bestillingen avgrenses mot å se på problemstillinger knyttet til saksbehandlingsfrister og veiledningsplikten.

Kontrollutvalget slutte seg til forslag til problemstillingene i dette saksfremlegget, men det er full anledning til å endre, stryke eller legge til flere problemstillinger. Kontrollutvalget bør be revisor utarbeidet en prosjektplan som angir ressursramme. Leveringstidspunkt settes til 21.08.2026.

Orientering fra kommunedirektøren - hvordan jobber kommunen for å motvirke mobbing i skolen

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

35/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 24/467 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse om beredskap i kommunen til orientering.

Saksopplysninger

I kontrollutvalgets møte 22. mars 2024 vedtok kontrollutvalget i sak 9/24 tredje punkt, følgende:

Kontrollutvalget ber kommunedirektøren redegjøre for hvordan kommunen arbeider med å motvirke mobbing i skolen.

Kommunedirektøren eller den kommunedirektøren utpeker vil orientere utvalget i henhold til vedtaket.

Vurdering og konklusjon

Om det ikke kommer frem opplysninger som gjør det nødvendig med videre oppfølging kan utvalget ta rådmannens redegjørelse til orientering. Kontrollutvalget må på selvstendig grunnlag vurdere om utvalget vil ta den gitte informasjonen til orientering eller om det er behov for videre oppfølging.

Plan for eierskapskontroll 2024-2028

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

36/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-037, TI-&30

Arkivsaknr 23/597 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til forslag til plan for eierskapskontroll for 2024-2028. Planen legges frem for kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

1. Kommunestyret vedtar plan for eierskapskontroll 2024-2028 og slutter seg til kontrollutvalgets prioriterte selskaper i planen.
2. Kontrollutvalget gis fullmakt til å gjøre endringer i planen.

Vedlegg

Forslag til plan for eierskapskontroll 2024-2028

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierskap i selskaper som kommunen har eierinteresser i. Eierskapskontrollene skal følge en plan, som kontrollutvalget skal lage i løpet av det første året etter at det er konstituert.

Planen bygger på risiko- og vesentlighetsvurderinger som er utført av kommunens revisor, Revisjon Midt-Norge SA. Risiko- og vesentlighetsvurderingene skal bidra til at kommunens ressurser til kontrollarbeid blir brukt mest mulig målrettet. Eierskapskontrollene som vurderes å utgjøre størst risiko og vesentlighet er prioritert og nærmere beskrevet i vedlagt plan.

Kommunen har årlig 550 timer til rådighet til forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og andre undersøkelser. Sett over en fireårsperiode utgjør dette 2200 timer. Gjennomsnittlig antall timer per forvaltningsrevisjon er ca. 250-350 timer, og eierskapskontroll ca. 60-80 timer.

I planen er det listet opp de selskaper som bør prioriteres, samt en generell kontroll av kommunens eierstyring. Det er ikke sikkert det er mulig å gjennomføre alle disse i planperioden, men det er viktig at kontrollutvalget har et tilstrekkelig antall eierskapskontroller å ta av. Endringer i risikobildet kan gjøre det nødvendig å gjøre omprioriteringer i planen. Kontrollutvalget bør, slik kommuneloven legger opp til, gis fullmakt til å foreta nødvendige endringer ved behov.

Vurdering og konklusjon

Endringer i risikobildet kan gjøre det nødvendig å endre prioriteringene og det vil være tidsbesparende om kontrollutvalget kan gjøre endringene selv. Hvis kontrollutvalget ønsker å gjennomføre eierskapskontroller som ikke er beskrevet i vedlagt plan skyldes det at risikobildet har endret seg, eller at det har oppstått ekstraordinære forhold. Utvalget vil i slike tilfeller holde kommunestyret orientert.

Vi anbefaler at kontrollutvalget slutter seg til vedlagt plan, og sender den til kommunestyret for endelig behandling.

Konsek
TRONDELAG IKS Kontrollutvalgenes sekretariat

Plan for
eierskapskontroll
2024-2028

Ørland kommune

Om eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper. Kontrollen kan rette seg mot kommunens eierrepresentant i et selskap, eller gjennomføres som en generell kontroll av kommunens rutiner for eierstyring.

Et vanlig tema for eierskapskontroll er om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Plan for eierskapskontroll

Kontrollutvalget har laget denne planen høsten 2024. Planen gjelder til og med 2028.

Det kan bli nødvendig å oppdatere planen midtveis i planperioden på grunn av endringer i risikobildet. Slike endringer kan også føre til endringer i prioriteringen av eierskapskontroller.

Planen bygger på revisors risiko- og vurderingsvurdering av selskaper som kommunen har eierinteresser i. Politisk nivå og administrasjon har også bidratt med innspill til selskaper som er aktuelle for eierskapskontroll.

For å finne fram til selskaper med høyest risiko, er planen basert på et bredt utvalg kilder: revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger, innspill fra administrativ og politisk ledelse, samt innspill fra hovedtillitsvalgte og fra hovedverneombudet. I sum gir dette et godt grunnlag for planen.

Ressurser

Kontrollutvalget har en begrenset årlig ressurs til forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og andre undersøkelser, 550 timer. En eierskapskontroll kan ta mellom 50-100 timer.

Gjennomføring

Revisjon Midt-Norge, som er kommunens revisor, leverer eierskapskontroller etter bestilling fra kontrollutvalget. Kontrollutvalget godkjenner revisors prosjektplan før arbeidet starter. Etter at eierskapskontrollen er gjennomført, rapporterer revisor til kontrollutvalget. Selskapets representanter og/eller kommunens eierrepresentant får vanligvis anledning til å uttale seg om rapporten før den behandles i kontrollutvalget. Rapporten sendes også på høring til kommunedirektøren, dersom den berører kommunedirektørens ansvarsområde.

Rapportering og oppfølging

Kontrollutvalget legger rapporter fra eierskapskontroll fram for kommunestyret med forslag til vedtak og videre oppfølging. Kontrollutvalgets skal sørge for at kommunestyrets vedtak blir fulgt opp, og rapporterer om oppfølgingen til kommunestyret. Rapporteringen skjer vanligvis gjennom kontrollutvalgets årsrapport, men kan i enkelte tilfeller gå som egen sak til kommunestyret.

Prioriterte selskaper for eierskapskontroll

Kontrollutvalgets prioriteringer går fram av oversikten på neste side.

Plan for eierskapskontroll

Prioritert selskap	Forslag til spørsmål/vinkling/innretning
<p>1. Kommunens eierstyring - generell eierskapskontroll</p>	<p>Skjer eierstyringen i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring?</p>
<p>2. TrønderEnergi AS med datterselskaper</p>	<p>TrønderEnergi er organisert som et konsern med TrønderEnergi AS og Trønderenergi Vekst Holding AS. Oversikten over eierskapet kan være komplisert i disse selskapene. Det å ha tilstrekkelig kompetanse blant eierne for å forstå eierforhold og risiko for styring av konsernselskaper samt utbytte er sentrale risikoer for i eierstyringen av selskapet for kommunen.</p> <p>Mulig problemstillinger/innfallsvinkler:</p> <p>Har kommunestyret lagt føringer for hvordan eierskapet skal utøves?</p> <p>Utøves eierskapet i tråd med aksjeloven og kommunestyrets føringer?</p> <p>Er kommunikasjonen mellom eieren og selskapet i tråd med prinsippene for god eierstyring?</p> <p>Skjer utvelgelse og valg av styremedlemmer i tråd med lovkrav og anbefalinger?</p>
<p>3. Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS</p>	<p>Interkommunalt arkiv Trøndelag IKS ble etablert i år 2000 da institusjonen ble et interkommunalt selskap, opprettet med hjemmel i lov om interkommunale selskaper av 29. januar 1999.</p> <p>Selskapet skal følge opp arkivlovens intensjoner og bestemmelser fungere som et arkivdepot for eierne med papirbaserte og elektroniske arkiv. Selskapet har behov for nytt administrasjonsbygg. En gjennomgang av om oppgavene utføres i samsvar med krav kan være sentralt her, også eierstyring av selskapet. Eierstyring og forvaltningsrevisjon kan være aktuelt i et samarbeid med eierkommunene.</p>
<p>4. SAVA AS</p>	<p>Selskapet skal å gi tilrettelagt arbeid, opplæring, arbeidstrening, utprøving, avklaring og kartlegging for mennesker som ikke uten videre kan få eller beholde en jobb i det ordinære arbeidsliv. Selskapet har tre avdelinger på Brekstad og en i Bjugn.</p>
<p>5. Midt-Norge 110-sentral IKS</p>	<p>Midt-Norge 110-sentral er betydelig utvidet i 2023. Selskapet leverer en viktig tjeneste til eierkommunene og det kan være relevant å følge opp eierskapet i selskapet gjennom en eierskapskontroll i selskapet når den nye organiseringen har fungert en periode</p>

Gjennomførte eller bestilte eierskapskontroller i perioden 2019 til 2024

Rapport frå eierskapskontroll – Fosen Brann- og redningstjeneste

Rapport frå eierskapskontroll – Kopparn Utvikling AS

Rapport frå eierskapskontroll – Fosen Renovasjon IKS

Rapport frå eierskapskontroll – Fosen Helse IKS (leveres i januar 2025)

Invitasjon til å gjennomføre felles forvaltningsrevisjon - Trønderenergi AS med datterselskaper

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

37/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 24/524 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget ønsker å delta på felles forvaltningsrevisjon av Trønderenergi AS med datterselskaper.

Vedlegg

Invitasjon til felles forvaltningsrevisjon - TrønderEnergi AS med datterselskaper

Saksopplysninger

Kontrollutvalget i Malvik vedtok i sak om bestilling av en annen forvaltningsrevisjon at det ønsker å få fremlagt en sak om en eventuell felles forvaltningsrevisjon av TrønderEnergi AS med datterselskaper. Årsaken til dette er at det er om lag 10 år siden forrige forvaltningsrevisjon av dette selskapet, og det har skjedd store endringer i konsernstrukturen den senere tiden.

Malvik kontrollutvalg inviterer alle eiere til felles forvaltningsrevisjon. Malvik ber vi om tilbakemelding om det er ønskelig om å være med på en felles forvaltningsrevisjon av TrønderEnergi AS med datterselskaper.

Malvik kontrollutvalget vil ha det overordende ansvaret for prosessen, og kostnadene fordeles på de utvalgene som blir med i forhold til eierandelen i selskapet.

Vurdering og konklusjon

Trønderenergi AS med datterselskaper en av kommunens største eierskap målt i kroner. Selskapet bidrar til flere millioner i utbytte til kommuneøkonomien. Å gjennomføre en felles forvaltningsrevisjon er svært kostnadsbesparende. De aller fleste eierne er positive til å delta.

Sekretariatet mener Ørland kontrollutvalget kan vedta å bli med på en felles forvaltningsrevisjon av selskapet. Kontrollutvalget må likevel på selvstendig grunnlag ta stilling til henvendelsen og om utvalget stiller seg positiv til deltakelse.

Vår saksbehandler: Ragnhild Torsdatter Grønvold, tlf. 936 30 946

E-post: ragnhild.gronvold@konsek.no

Deres ref.:

Vår ref.: 24/250-1

Oppgis ved alle henvendelser

Vår dato: 21.03.2024

Mottakere ifølge liste

Felles forvaltningsrevisjon - TrønderEnergi AS med datterselskaper

Kontrollutvalget i Malvik vedtok i sak om bestilling av en annen forvaltningsrevisjon at det ønsker å få fremlagt en sak om en eventuell felles forvaltningsrevisjon av TrønderEnergi AS med datterselskaper. Årsaken til dette er at det er om lag 10 år siden forrige forvaltningsrevisjon av dette selskapet, og det har skjedd store endringer i konsernstrukturen den senere tiden.

På vegne av kontrollutvalget ber vi om tilbakemelding om det er ønske om å være med på en felles forvaltningsrevisjon av TrønderEnergi AS med datterselskaper.

En tenker seg en prosess hvor Malvik har ansvar for prosessen, og kostnadene fordeles på de utvalgene som blir med i forhold til eierandelen i selskapet.

Frist for tilbakemelding settes til 7. mai 2024.

Med hilsen
Konsek Trøndelag IKS

Ragnhild Torsdatter Grønvold
seniorrådgiver

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Vedlegg:

Bestilling av forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll

Mottakere:

Kontrollutvalget i Ørland
Kontrollutvalget i Frøya
Kontrollutvalget i Heim
Kontrollutvalget i Hitra
Kontrollutvalget i Holtålen
Kontrollutvalget i Melhus
Kontrollutvalget i Midtre Gauldal
Kontrollutvalget i Oppdal
Kontrollutvalget i Orkland
Kontrollutvalget i Osen
Kontrollutvalget i Rennebu
Kontrollutvalget i Selbu
Kontrollutvalget i Skaun
Kontrollutvalget i Stjørdal
Kontrollutvalget i Trondheim
Kontrollutvalget i Tydal
Kontrollutvalget i Åfjord
Kontrollutvalget Indre Fosen

Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2028

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

38/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt**Arkivkode** FE-217, TI-&30**Arkivsaknr** 23/598 - 6**Forslag til vedtak**

Kontrollutvalget tar med seg innspillene i det videre planarbeidet.

Vedlegg

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon i løpet av det første året etter at nytt kommunestyre er konstituert. Planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunes virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper.

Forvaltningsrevisjon kan gjennomføres innen alle kommunale tjenesteområder og i selskaper som kommunen har eierinteresser i for å se om virksomheten er i tråd med forutsetningene.

Kontrollutvalget vedtok i kontrollutvalgets møte 20. desember 2023 prosessen for planarbeidet, se sak 50/23 og 51/23. I kontrollutvalgets møte den 22. mars, se sak 2/24, fikk kommunedirektøren og administrasjonen anledning til å komme med sine innspill for hvor hvilke områder det kan være hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon av. I kontrollutvalgets møte 14. juni, se sak 11/24, presenterte revisor revisjonens risiko- og vesentlighetsvurderinger for områder det kan være mest hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon av.

I dagens møte vil utvalget få innspill fra politisk nivå. Det er sendt ut invitasjoner til ordfører, varaordfører, gruppeledere, hovedtillitsvalgte og hovedvernombud. Flere har ikke anledning til å møte i dagens møte, men de har anledning til å sende inn skriftlige innspill innen 10. november og om de ønsker - utdype disse muntlig i kontrollutvalgets møte den 25. november. Ordfører, varaordfører, gruppeledere, hovedtillitsvalgte og hovedvernombud, samt rådsledere har fått oversendt revisors risiko og vesentlighetsvurderinger samt et brev som forklarer hva forvaltningsrevisjon er og prosessen for planarbeidet.

Endelig plan for forvaltningsrevisjon 2024-2028 vil behandles i kontrollutvalgets møte 25.november.

Vurdering og konklusjon

Kontrollutvalget oppfordres til å stille spørsmål i sakens anledning. Kontrollutvalget oppfordres til å ta informasjonen med seg i det videre arbeidet med utarbeidelsen for plan for forvaltningsrevisjon.

REVISORS RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

Ørland kommune

2024

OPPSUMMERING

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering danner grunnlag for kontrollutvalgets arbeid med *plan for forvaltningsrevisjon* og *plan for eierskapskontroll*. Revisors vurderinger er kategorisert i fargene rød og gul, hvor rød er områder som revisor vurderer å ha høy risiko og vesentlighet. I denne rapporten er bare rød og gule områder presentert.

Tabellen under oppsummerer revisors risikovurderinger for Ørland kommune.

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Arbeidsgiverpolitikk og ledelse	ROS og beredskap
Informasjonssikkerhet	Kommunesamarbeid
Helse, miljø og sikkerhet	Offentlige anskaffelser
Økonomisk bærekraft	Selvkost
Budsjettering og tertialrapportering	Barn med særlige behov
Kvalitet i opplæringen	Saksbehandling
Demensomsorg	Taushetsplikt og personvern
Utenforskap	Barnehagemyndighet
Tildeling av tjenester	Helseplattformen
Prosjektstyring	Bruk av tvang
	Klima og miljø
	Planarbeid
	Vedlikeholdsetterslep
	Næring og landbruk
	Konsultasjonsplikt
	Flyplass
	IKA Trøndelag IKS
	SAVA AS
	Midt-Norge 110-sentral IKS

1 INNLEDNING

Kontrollutvalget i kommunen skal utarbeide en *plan for forvaltningsrevisjon* (kommunelovens § 23-3 andre ledd) og en *plan for eierskapskontroll* (kommunelovens § 23-4 andre ledd). Revisors risiko- og vesentlighetsanalyse er et innspill til kontrollutvalgets arbeid med disse planene. Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering er en invitasjon til en dialog om risikoområder i kommunen og bør suppleres med vurderinger fra kommuneorganisasjonen og kontrollutvalget selv. Vurderingen av risiko er basert på sannsynlighet for at noe inntreffer og mulig konsekvens, og disse er påpekt kort i teksten. Det er lagt vekt på å framstille risikovurderingene på en enkel måte, og risikoer som revisor har funnet uvesentlig er ikke tatt med. Denne risiko- og vesentlighetsvurderingen er sett fra revisors perspektiv og andre kan ha andre vurderinger basert på sin kunnskap om kommunen.

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering er basert på erfaringer fra revisjonsarbeidet i kommunen, data fra eksterne kilder og årlige kontaktmøter med kommunen.

Denne rapporten er delt inn i seks områder. Disse er:

- Kommuneorganisasjon
- Økonomi
- Oppvekst
- Velferd, helse og omsorg
- Teknisk
- Eierskap

2 KOMMUNEORGANISASJONEN

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Arbeidsgiverpolitikk og ledelse	ROS og beredskap
Informasjonssikkerhet	Kommunesamarbeid
Helse, miljø og sikkerhet	

Arbeidsgiverpolitikk og ledelse

Generelt er det en kamp om arbeidskrafta og kommunen kan oppleve utfordringer med å rekruttere nok og rett kompetanse. Dersom kommunen ikke klarer å løse rekrutteringsproblemene settes det i verk tiltak som fører til høyere kostnader og mindre stabilitet i bemanningen, eksempelvis bruk av vikarbyråer. Det er en risiko for at kommunen ikke klarer å rekruttere kompetanse som kommunen er pålagt å ha og mangler kompetanse og kapasitet til å få utført nødvendige tjenester. Turnover og vakanse i viktige stillinger skjer med jevne mellomrom og kan gi konsekvenser i form av manglende kontinuitet og at taus kunnskap i organisasjonen forsvinner.

Informasjonssikkerhet

Sannsynligheten for ondsinnede handlinger mot IKT-systemer er økende i samfunnet. Ørland er en forsvarskommune, som gjør den mer utsatt for dataangrep. Kommunene er komplekse organisasjoner som er avhengig av IKT på de fleste områder. Hvis IKT-systemet rammes av en hendelse som setter det ut av funksjon, er konsekvensen at kommunens virksomhet blir skadelidende på ulike måter. Økende grad av digitalisering gir effektive løsninger, men det er sannsynlig at bevisstheten omkring IKT-sikkerhet ikke er til stede i hele organisasjonen. IKT-sikkerhet er relatert til personvernforordningen og håndtering av personopplysninger, eksempelvis med den konsekvens at personopplysninger kommer på avveie.

Ørland kommune deltar i Fosen IKT, som er et vertskommunesamarbeid. Indre Fosen er vertskommune. Formålet er daglig IT-drift, og har i tillegg en rolle knyttet til ny-anskaffelser, prosesskartlegging og digitalisering. I tillegg til deltakelse i Fosen IKT, har kommunen egne IKT-medarbeidere.

ROS og beredskap

Formålet med sivilbeskyttelsesloven er å beskytte liv, helse, miljø, materielle verdier og kritisk infrastruktur. Sivilbeskyttelsesloven § 14 krever at kommunen skal utarbeide en helhetlig ROS (risiko- og sårbarhetsanalyse) og § 15 sier at det skal utarbeides en beredskapsplan basert på ROS. Kommunen står overfor ulike potensielle utfordringer og hendelser, som det bør tas

høyde for i ROS. Det er et krav at beredskapsplanen skal være oppdatert og revideres minimum en gang per år, samt at kommunen skal sørge for at planen jevnlig blir øvet. Loven stiller også krav til beredskapsplanens innhold, blant annet kriseledelse og varslingslister. Ulike utfordringer og hendelser vil også oppstå i framtida. ROS og beredskapsarbeidet er et tiltak for å redusere mulige konsekvenser av hendelser. Formålet med helseberedskapsloven er å sørge for at helsevesenet har de rettighetene de trenger for å verne befolkningens liv og helse under kriser og krig. Loven gir kommunen plikt til å utarbeide beredskapsplaner for de områder de har ansvar for. Eksempelvis gjelder dette folkehelseloven.

Statsforvalteren skriver i sitt kommunebilde av Ørland kommune for 2022 at Ørland kommune har et stort engasjement for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. Kommunen har et omfattende og strukturert overordnet planverk hvor det er god sammenheng mellom helhetlig ROS-analyse fra 2019 og de ulike delene av overordnet beredskapsplan. Kommunen har også en god og tydelig organisering av sin beredskapsorganisasjon.

Statsforvalteren peker videre på at Ørland er vertskap for Norges viktigste kampflybase og har vært med i arbeidet med Gradert ROS sammen med Stjørdal og Trondheim kommuner. Risiko knyttet til sikkerhetspolitisk krise og krig er viktig å følge opp og kommunen må fremover prioritere å jobbe videre med å implementere sårbarhetsreduserende tiltak for innbyggerne knyttet til dette scenarioet.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Sykefravær er en risiko for kommuner. Sykefraværet har en kostnad, og den konsekvens at tjenestene ikke blir bemannet med riktig og tilstrekkelig kompetanse. Sykefraværet kan påvirke kontinuitet, effektivitet og være en belastning for brukere og kollegaer. Det kan medføre at det ikke er nok personell i skolen til å gi spesialundervisning, at saksbehandling blir forsinket og at andre ansatte må jobbe overtid med den belastningen det kan medføre. Helse, miljø og sikkerhet er også et tema knyttet til vold i både oppvekst- og helsesektoren.

Ørland kommune har en målsetting om et nærvær på 92 prosent. Ørland har høyt sykefravær som organisasjon, over 10 prosent. Det er noen områder som har hatt en positiv utvikling, mens det for andre avdelinger fremdeles er høyt sykefravær.

Kommunesamarbeid

Kommuneloven § 19 gir bestemmelser for kommunalt oppgavefelleskap som fra 2024 kan være et alternativ til tidligere § 27-samarbeid, som utgikk med den forrige kommuneloven. Det er en sannsynlighet for at organisatoriske løsninger som velges i denne overgangen ikke er hensiktsmessig og gir utilsiktede virkninger. Kommunalt oppgavefelleskap er lite lovregulert,

noe som gjør at de enkelte samarbeidene selv må klare å identifisere de forholdene som er viktig å avklare ved etablering. Konsekvensen av organisatoriske endringer i kommunesamarbeid kan være at ansvaret for tjenester blir uklart, det kan være uklart hvordan samarbeidet styres og hvordan den økonomiske fordelingen mellom kommunene blir i praksis. En annen konsekvens er at avstanden til tjenesten kan øke og at kommunen ikke får tilstrekkelig kunnskap om tjenestene til å vurdere om de er tilstrekkelige, eller at tjenestene utvikler seg i en retning som den enkelte samarbeidskommune ikke ønsker eller er tjent med. Dette gjelder også for vertskommuner og samarbeidskommuner som er regulert i kommuneloven § 20. Det lages samarbeidsavtaler, men det er en risiko for at avtalene ikke er tilstrekkelige for blant annet å følge opp internkontrollansvaret og om samarbeidet virkelig dekker det behovet som var tenkt.

Ørland kommune deltar i flere interkommunale samarbeid. I april 2024 skal det etableres skriftlige avtaler for kommunesamarbeidet i Fosenregionen. Det er en risiko for at internkontrollen med tjenestene ikke er tilstrekkelig ivaretatt, noe som også øker sannsynligheten for feil og mangler i samarbeidene.

3 ØKONOMI

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Økonomisk bærekraft	Offentlige anskaffelser
Budsjettering og tertialrapportering	Selvkost

Økonomisk bærekraft

En bærekraftig økonomi innebærer at kommunen må ha evne til å holde stabil tjenesteproduksjon over tid. Denne evnen kan måles gjennom størrelsen på kommunens netto driftsresultat, lånegjeld og disposisjonsfond. Driftsresultatet viser om kommunen klarer å frigjøre driftsmidler til investeringsformål, og dermed om det er mulig å fornye bygninger og anlegg uten at lånegjelden øker mer enn inntektene. I motsatt fall må en økende andel av inntektene brukes til å betjene gjelden i stedet for å gå til tjenesteyting. Konsekvensene blir dermed selvforsterkende, og før eller siden må kommunen kutte på bevilgninger til tjenesteproduksjon. Samtidig øker risikoen for at rentesjokk kan få store økonomiske konsekvenser.

Kommunene er pålagt å fastsette finansielle måltall å styre etter. Risikoen for å komme i et økonomisk uføre kan reduseres ved å fastsette tydelige og konkrete regler for hvordan kommunedirektør og kommunestyre skal forholde seg til de vedtatte måltallene når økonomiplanen skal behandles.

Statsforvalteren skriver følgende kommunebildet for kommunen 2022: *Selv om kommunen reduserte sin netto lånegjeld i prosent av kommunens brutto driftsinntekter, vurderes fortsatt andelen som svært høy, og høyest i Trøndelag. Kommunen har en tilhørende svært høy renteeksponeringen (netto), som også er den høyeste i fylket. Dette gjør kommunen svært følsom for renteendringer.* Revisor ser at det var en negativ utvikling i 2023, med høyere driftsutgifter enn inntekter. Det ble innført eiendomsskatt for hytter og hus fra budsjettåret 2024.

Offentlige anskaffelser

Regelverket omkring offentlige anskaffelser er komplisert, og det er sannsynlig at det oppstår feil. Klagenemnda for offentlige anskaffelser kan bøtelegge når det gjøres feil. Feil tildelinger kan også føre til dyre rettssaker, negativ omtale og prosjekter som må utsettes fordi det må gjennomføres ny konkurranse. Feil i offentlige anskaffelser har også konsekvenser for tilbydere som ikke får oppdrag fordi at regelverket ikke følges. Regelverket om offentlige anskaffelser er til revidering i 2023 - 2024. Forslag til endringer omfatter forenklinger under EØS-terskelverdi, hvor oppdragsgiver er foreslått en betydelig større frihet og fleksibilitet.

Kommunestyret vedtok innkjøpsstrategi i 2022.

Kommunen har hatt en sak i 2020 til behandling i Klagenemda for offentlige anskaffelser (KOFA) hvor nemda konkluderte med at det var skjedd brudd på regelverket.

Budsjettering og tertialrapportering

Det kan være risiko forbundet med budsjettering og tertialrapportering. Det er konkrete krav til hvordan budsjettet skal utarbeides, men det gjøres også subjektive vurderinger om måltall og budsjettpremisser, og oppfølgingen av disse som kunne vært bedre omtalt. Det er en sannsynlighet for at måltall og budsjettpremisser er uklare med den konsekvensen at de er vanskelig å styre etter. Presentasjonen av tertialrapportene som styringsverktøy kan ha et forbedringspotensial. Kommuner som bruker Framsikt¹ kan ha en risiko for at papirversjon eller PDF-versjon av dokumentet ikke samsvarer med publisert versjon i Framsikt.

Ørland kommune forteller at de tidligere bare kopiert forrige år i budsjettprosessen. Det er gjort grep for å endre til en bedre budsjettprosess. Ved endringer er det en risiko for manglende opplæring av ledere med budsjettansvar og at budsjettprosessen gjennomføres på en god måte.

Revisor sendte nummerert brev i desember 2023. Bakgrunnen for brevet var kommunens anskaffelse av nytt regnskaps/økonomisystem. Revisor mener det er så mange mangler, feil og svakheter i det nye systemet at det er risiko for vesentlige feil i årsregnskapet.

Regnskap for 2023 ble ikke levert til revisor 22. februar 2024 slik kommunelovens § 14-6 setter krav om. Regnskap ble levert i april.

Selvkost

Flere saksområder i kommunen har gebyrbelagte tjenester hvor gebyret skal være til selvkost. Regelverket er komplisert, og det er sannsynlig at det kan oppstå feilføringer mellom selvkostområder og andre områder i kommunen. Det er også en sannsynlighet for feil i beregningen av kapitalkostnader. Konsekvensene av feil i selvkostberegningene er at enten kommunen eller innbyggerne må betale for den andre, eller at dagens abonnenter betaler for fremtiden abonnenter eller motsatt. På flere områder øker gebyrene som følge av økt selvkost fordi eksempelvis vedlikeholdet av vannledninger ikke er fulgt opp.

Det var en rettsak mellom kommunen og Grøntvedt-gruppen om vannavgifter. Dom i tingretten i 2022 innebar at kommunen fikk innfridd 10 millioner kroner av 29,2 millioner kroner i ubetalte

¹ Framsikt er en skybasert løsning for helhetlig virksomhetsstyring.

vannregninger. Saken ble anket til langmannsretten, men det ble inngått forlik. Forliket innebar at Grøntvedt-gruppen betalte 17,5 millioner kroner.

4 OPPVEKST

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Kvalitet i opplæringen	Barn med særlige behov
	Saksbehandling
	Taushetsplikt og personvern
	Barnehagemyndighet

Barn med særlige behov

Barn med særlige behov skiller seg fra den ordinære elevmassen ved at de ikke får tilstrekkelig utbytte av den ordinære opplæringen. Det er en sannsynlighet for at barn med særlige behov ikke fanges opp tidlig og får den oppfølgingen de trenger. Manglende oppfølging kan gi konsekvenser for det enkelt barn sin videre utvikling og muligheter videre i livet. Kommunen kan også bli stilt til ansvar for ikke å ha gitt tilstrekkelig opplæring.

Kvalitet i opplæringen

Kommunens tilstandsrapport for oppvekst 2022/2023 viser at kommunen har utfordringer knyttet til grunnskole. Det er risiko knyttet til barnas psykiske læringsmiljø og manglende opplæring.

Eksempel på utfordringer i Ørland kommune:

- Lavere lærertetthet enn sammenlignbare kommuner
- Vanskelig å rekruttere kvalifiserte lærere
- Høy andel elever opplever mobbing og krenkelser fra medelever og voksne
- Negativ utvikling på elevundersøkelsen fra tidligere år
- Resultater fra nasjonale prøver og grunnskolepoeng er svakere enn landsgjennomsnittet

I budsjettet for 2024 ble det vedtatt å redusere rammen til PPT med 0.5 millioner kroner. I budsjettet beskrives konsekvensen at vikar nødvendigvis ikke settes inn ved lengre permisjoner eller sykefravær. Det vil føre til redusert kapasitet i tjenesten, lengre saksbehandlingstid og mindre tid til veiledning til barnehagene og skolene.

Taushetsplikt og personvern

Revisor erfarer at flere kommuner ønsker å øke det tverrfaglige samarbeidet rundt barn i kommunen. Dette kan øke sannsynligheten for at personvern og taushetsplikt ikke blir ivaretatt. Tydelige retningslinjer og rutiner for ivaretagelse av personvern og taushetsplikt er viktig for å redusere konsekvenser som kan oppstå som følge av tverrfaglig samarbeid. Brudd

på personvern og taushetsplikt kan få store konsekvenser for den enkelte person, særlig i et lokalsamfunn der alle kjenner alle. Barn og unge med behov for tverrfaglig hjelp er en spesielt sårbar gruppe. Det vil også kunne få økonomiske og omdømmemessige konsekvenser for kommunen om taushetsplikt og personvern ikke blir ivaretatt.

Saksbehandling

Minimumskravene til enkeltvedtak i forvaltningsloven er ikke tilstrekkelig for å ivareta saksbehandling med fokus på barnets beste. Det er sannsynlig at barnets beste og barnas stemme, er basert på omgivelsene rundt og ikke barnet. Konsekvensen kan være mangelfullt beslutningsgrunnlag som fører til feil beslutning og feil tiltak. Vurderingen av barnets beste gjelder også på systemnivå i kommunen.

Barnehagemyndighet og tilsyn

Ørland kommune har seks kommunale og fire private barnehager. Barnehageloven § 11 stiller krav om likebehandling mellom private og kommunale barnehager. Videre blir det stilt krav om at kommunen må organisere oppgavene som barnehagemyndighet adskilt fra oppgavene den har som barnehageeier. Det er sannsynlig at oppgavene som barnehageeier og barnehagemyndighet ikke er tilstrekkelig adskilt, med den konsekvens at kommunale og private barnehager ikke likebehandles. Dette kan ha konsekvenser for barnehagemyndighetens tilsyn med barnehageeier. Videre kan det ha betydning for den tjenesten som tilbys og samarbeidet mellom barnehagen og andre kommunale aktører.

Ifølge Statsforvalterens kommunebilde (2022) har ikke kommunen hatt tilsyn med kommunale eller private barnehager i 2020 eller 2021.

5 VELFERD, HELSE OG OMSORG

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Demensomsorg	Helseplattformen
Utenforskap	Bruk av tvang
Tildeling av tjenester	

Demensomsorg

Antallet eldre øker framover, og mange av disse kan bli rammet av demenssykdom. Kommunene er i ulik grad forberedt på dette. Det krever blant annet tilrettelegging med ulike boformer, dagaktivitetstilbud, og spesialkompetanse hos ansatte. Det er sannsynlig at kvaliteten i demensomsorgen både innen hjemmetjeneste og institusjon blir utfordret. Utfordringene er knyttet til å ivareta ulike behov, grader og typer av demenssykdom samt bruk av tvang. Konsekvensen er at brukerne ikke får tilstrekkelige tjenester som er tilpasset deres livssituasjon og for kommunen kan konsekvensen være at ressursene brukes lite effektivt.

Utenforskap (tverrsektoriell risiko)

Flere og flere faller utenfor i samfunnet, og det er sannsynlig at kommunen ikke klarer å være i forkant og jobbe forebyggende. Det er blant annet et økende behov for psykisk helsehjelp. Det er økt sannsynlighet for fattigdom blant barn og voksne, herav flere som har behov for sosialhjelp. Mangel på boliger for vanskeligstilte og økte priser på leiemarkedet rammer også mange av de som faller utenfor utdanning og arbeidsliv. Utenforskap kan medføre mange ulike konsekvenser, eksempelvis kommunens ansvar for sosialhjelp, men også konsekvenser i form av uro i lokalmiljøet og kriminalitet, samt den enkeltes muligheter i samfunnet. På dette kan kultur, idrett og frivilligheten være et bidrag for å redusere sannsynligheten for at noen faller utenfor.

Ørland har en høy andel innbyggere som er utenfor yrkeslivet, og har en pågående satsing der kommunen skal stille som arbeidsgiver.

Kommunen har ansvar for opplæringen på barne- og ungdomstrinn, og fylkeskommunen overtar opplæringsansvar når de unge begynner på videregående skole. Kommunen opplever at det er høyt frafall i videregående skole. Det er nødvendig med et samarbeid mellom kommune og fylkeskommune for å følge opp ungdommer når de starter på videregående skole, for å sikre at de gjennomfører utdanningen. Dette har stor betydning for deres muligheter senere i livet, eksempelvis i arbeidsmarkedet.

Utenforskap kan også være en risiko knyttet til flyktninger. I Norge er bare én av fem ukrainere i jobb per mars 2024. Ca ¼ av personer med innvandrerbakgrunn (2022) har grunnskole som høyeste utdanning. Det kan også være en risiko knyttet til grunnleggende norskferdigheter. Det er risiko for at dårlig integrering vil påføre kommunen utgifter til sosialstøtte.

Tildeling av tjenester

Statsforvalteren mottar et stort antall klagesaker, og relativt mange tas til følge på grunn av mangler ved saksbehandlingen. Det er sannsynlig at brukere av helse- og velferdstjenester ikke får den hjelp de har krav på, og at innbyggernes forventninger overgår tilbudet kommunen kan gi. Rett bemanning bør være på rett plass, tilsvarende riktig bruk av kompetanse ut fra behovet. Tildeling av tjenester berører problematikk rundt utskrivningsklare pasienter og mottaksmuligheter i kommunene samt arbeidsfordelingen mellom spesialhelsetjenesten og kommunen. Kommunen har mange utskrivningsklare pasienter som kommunen ikke klarer å ta imot. Kartlegging for å fastsette rett nivå på tjenestene og individuell tilpasning av tjenester er viktig for å kunne gi riktige tjenester. En konsekvens av spesielt systematiske feil i tildelingene er at brukerne ikke får det tilbudet de har krav på, som i neste omgang kan gi dårligere livskvalitet.

Bruk av tvang

Nasjonale tilsynsrapporter har avdekket mangelfull lovanvendelse, noe som er alvorlig både for pasienter og helsepersonell. Tvang forekommer relativt hyppig innenfor helse, og det skal fattes vedtak ved bruk av tvang. Tvang uten vedtak begrunnes ofte i pasientens, medpasienters eller ansattes beste. En konsekvens av manglende vedtak er at vurderingen bak bruk av tvang ikke dokumenteres og i verste fall ikke gjøres. Dette kan videre gi grobunn for en praksis med økende bruk av tvang. Eksempel på situasjoner der tvang brukes er for eksempel bruk av sengehest for å forebygge skade, medisinerings, stell/pleie, ernæring, tilbakeholdelse ved låste dører og daglige aktiviteter (døgnrytme).

Helseplattformen

Helseplattformen er en felles elektronisk pasientjournal og pasientadministrativt system for helsetjenesten i hele Midt-Norge. Ørland kommune har tatt i bruk Helseplattformen. Kommunene har et eget ansvar for å sikre at løsningen de har anskaffet ivaretar personvernet, at den fungerer godt nok for helsepasient og andre brukere, og at den ikke gir uønskede konsekvenser for tjenestemottakere og pasienter.

Erfaringene fra de som har tatt løsningene i bruk så langt tilsier at dette kan by på utfordringer. Blant annet er det kjent at det har vært svikt i tjenester, pasientbehandling og håndtering av

personvern. Svikt i legemiddelhåndtering og meldingsutveksling kan ha store konsekvenser for pasientene.

6 TEKNISK

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Prosjektstyring	Klima og miljø
	Planarbeid
	Vedlikeholdsetterslep
	Næring og landbruk
	Konsultasjonsplikt
	Flyplass

Klima og miljø

At norske kommuner ikke ivaretar klima- og miljøhensyn, er en generelt høy risiko. Klima og miljø gir kommunen ulike utfordringer innenfor teknisk sektor, eksempelvis utfordringer som følge av ekstremvær, saksbehandling, ivaretagelse av miljøkrav som er i endring osv. Det kan være ulik vektning av klima- og miljøhensyn, samt potensiale for motstrid mellom ulike hensyn som klima- og miljø, samiske rettigheter, jordvern og behovet for samfunnsutvikling. Klima- og miljøplanleggingen har innvirkning på annet planverk og har betydning for sektorovergripende forvaltning, blant annet i arealplanlegging, beredskap knyttet til infrastruktur, vann- og avløpsforvaltning og drift og vedlikehold av kommunal eiendom. Kommunen kan bli stilt til ansvar dersom klima- og miljøhensyn ikke blir hensyntatt blant annet i arealplanlegging og byggesaksbehandling. Bærekraftsmålene sammen med de mer kjente områdene som klima og miljø stiller krav til kommunene på mange områder, eksempelvis materialgjenvinning, omstilling i næringslivet og håndtering av et mer utfordrende klima.

Planarbeid

Planprosessene driver de kommunale tjenestene fremover, og oppstiller rammene for kommunens samfunns-, areal og næringsutvikling. Planarbeidet utfordrer dynamikken mellom regelverket, statlige føringer og forholdet til det lokale handlingsrommet. Målsettinger i planverket er ofte lite konkrete, målbare og tidsbestemte, noe som gjør det vanskelig å evaluere måloppnåelsen i etterkant. Ivaretagelse av bærekraftsmål i planarbeidet står sentralt og fordrer god tverrsektoriell samhandling. Manglende oppdatering av planverket, eksempelvis planstrategi, får konsekvenser for tiltakshavere og saksbehandlingen i kommunen. Eldre og utdaterte areal- og reguleringsplaner har ført til et svært høyt antall dispensasjonssøknader, noe som i sin tur øker den kommunale ressursbruken og fører til lengre saksbehandlingstider. Administrasjonen og politisk nivå kan vekke hensyn ulikt i spørsmålet om dispensasjoner, noe

som både kan føre til at tilnærmet like saker får ulike utfall og at beslutningen skaper presedens for nye saker.

Ørland kommune utarbeider en ny arealplan, som skal være gjeldende fra 2026-2038. Det foreligger ikke en gjeldende arealplan etter kommunesammenslåingen. Kommuneplanens samfunnsdel gjelder for perioden 2022-2034. Det er ikke tilgjengeliggjort en planstrategi på kommunens hjemmeside. Revisor har ikke fått undersøkt kommunens reguleringsplaner, fordi kommunens innsynsløsning ga feilmeldinger.

Vedlikeholdsetterslep

Kommuner mangler ofte gode systemer for vedlikehold når det kommer til vann og avløp, eiendomsforvaltning og samferdsel. Vedlikeholdsetterslepet på disse områdene er i dag delvis omfattende og har konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet. En stor bygningsmasse og mye veg som skal vedlikeholdes belaster kommunens økonomi. Alle innbyggere i kommunen skal motta trygt og godt vann, noe som stiller krav til distribusjonsnett, kontroll av vannkilder/høydebasseng og behovet for en reservevannkilde. Svikter tilførselen av trygt vann kan det få konsekvenser for liv og helse. Hovedutfordringene for avløp er relatert til ledningsnett, rensing og overvannsproblematikk. Konsekvensene av svikt i avløpssystemet er forurensning.

Næring og landbruk

Kommunen har ansvar etter lovverk som regulerer næringsvirksomhet, herunder landbruk. Interessekonflikter mellom jordvern og utbygging og i den sammenheng også miljøhensyn er sannsynlig. Slike interessekonflikter må kommunen håndtere, og ulike utfall har ulike konsekvenser for videre utvikling. Klima- og miljøutfordringer og den risikoen det innebærer både for næringsvirksomhet og som en konsekvens av næringsvirksomhet er problemstillinger som kommunen blir stilt overfor. Kommunen har ansvar for saksbehandling på ulike områder og det kan skje saksbehandlingsfeil eller manglende oppfølging av saker, eksempelvis innenfor konsesjonsbehandling. Kommunen har utfordringer med å ferdigstille saksbehandling innen de frister som er satt. Statsforvalteren påpeker i kommunebildet (2022) at det kan være krevende for kommunen å skille mellom veiledning og saksbehandling. Kommunen har også utfordringer knyttet til praktisering av regelverket for tilskuddsordninger.

Havbruk er en sektor i vekst i Ørland kommune. Dette stiller krav til kompetanse og ressurser, og det er også risikoer som kan nyttes til miljø og klima og planverk.

Prosjektstyring

Ørland kommune har planer om betydelige investeringer i nytt helsehus, samt nytt renseanlegg for vann og reservevannforsyning og en rekke andre investeringer i budsjettet. Kommunen rår over begrensede administrative ressurser for prosjektstyring, og det kan bli krevende å gjennomføre prosjektene på en vellykket måte. Dermed er det risiko for at tids- og kostnadsrammer blir overskredet, eller at intensjoner og målsettinger med prosjektene ikke blir innfridd.

Konsultasjonsplikt

Konsultasjonsplikten er en plikt som pålegger fylkeskommuner og kommuner å konsultere representanter for berørte samiske interesser i saker om lokale forskrifter og andre beslutninger eller tiltak som vil kunne påvirke samiske interesser direkte. Det kan være krevende å gjennomføre konsultasjonsplikten i praksis. I dette kan det ligge en risiko for at kommunen ikke klarer å følge opp konsultasjonsplikten i alle sammenhenger.

Fosen reinbeitedistrikt har deler av sine vinterbeiter innenfor kommunens grenser. På grunn av vindkraftutbygging brukes deler av reinbeltet i liten grad. De øvrige vinterbeitene er derfor viktige å ivareta.

Flyplass

Ørland lufthavn eies og driftes av Ørland kommune. Ørland kommune er den eneste kommunen i landet som selv drifter en privat flyplass. Flyplassen mottar svært lite tilskudd ift. utgiftene. Det kan være en risiko knyttet både til økonomi og kompetanse.

7 EIERSTYRING

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
	IKA Trøndelag IKS
	SAVA AS
	Midt-Norge 110-sentral IKS

Kommunen har en eierskapsmelding fra 2023.

Om det er aktuelt å gjennomføre eierskapskontroll i et selskap vil bero på en helhetsvurdering av selskapet, hvor blant annet følgende forhold kan spille inn:

- Risiko for at selskapet ikke drives i tråd med politiske føringer
- Risiko for at selskapet ikke drives i tråd med regelverket
- Kvaliteten på tjenestene selskapet yter
- Risiko knyttet til økonomiske rammebetingelser
- Om selskapet forvalter store verdier
- Om selskapet leverer viktige tjenester for kommunen

Det er nylig gjennomført/bestilt eierskapskontroll i følgende selskap:

- Fosen brann- og redningstjeneste IKS
- Kopparn Utvikling AS
- Fosen renovasjon IKS
- Fosen helse IKS

Følgende selskaper anses relevant for gjennomgang ved revisjon:

IKA Trøndelag IKS

Av de interkommunale selskapene ønsker revisor å trekke frem Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS. Interkommunalt arkiv Trøndelag IKS ble etablert i år 2000 da institusjonen ble et interkommunalt selskap, opprettet med hjemmel i lov om interkommunale selskaper av 29. januar 1999. Selskapet skal følge opp arkivlovens intensjoner og bestemmelser og fungere som et arkivdepot for eieren med papirbaserte og elektroniske arkiv. Det er behov for nytt administrasjonsbygg. En gjennomgang av om oppgavene utføres i samsvar med krav kan være sentralt her, også eierstyring av selskapet. Eierstyring og forvaltningsrevisjon kan være

aktuelt i et samarbeid med eierkommunene. Det er en viktig tjeneste, som ikke er revidert tidligere.

SAVA AS

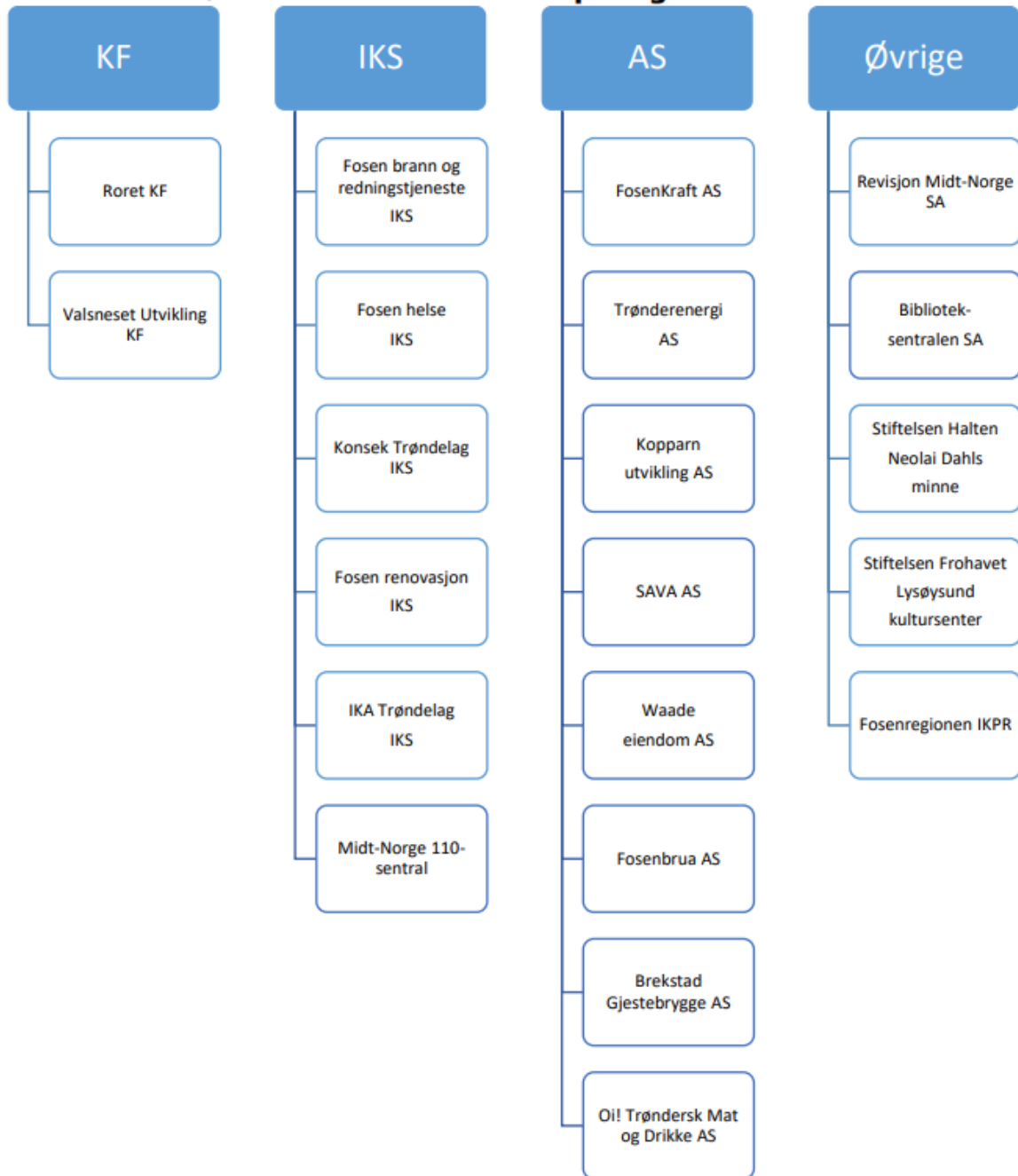
Selskapet skal å gi tilrettelagt arbeid, opplæring, arbeidstrening, utprøving, avklaring og kartlegging for mennesker som ikke uten videre kan få eller beholde en jobb i det ordinære arbeidsliv. Selskapet har tre avdelinger på Brekstad og en i Bjugn.

Midt-Norge 110-sentral IKS

Midt-Norge 110-sentral er betydelig utvidet i 2023. Selskapet leverer en viktig tjeneste til eierkommunene og det kan være relevant å følge opp eierskapet i selskapet gjennom en eierskapskontroll i selskapet når den nye organiseringen har fungert en periode.

Revisor vurderer ikke risiko knyttet til eierstyring eller forvaltningsrevisjon av Revisjon Midt-Norge SA eller Konsek Trøndelag IKS grunnet habilitet.

Oversikt over Ørland kommunes selskaper og eierinteresser

Kilde: Ørland kommunes eierskapsmelding 2023

Budsjettkontroll for kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

39/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/361 - 14

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar budsjettkontrollen til orientering.

Vedlegg

Budsjettkontroll for kontrollarbeidet

Saksopplysninger

For å holde kontrollutvalget godt informert om sin økonomiske status legger sekretariatet fram en økonomisk oversikt pr. 04.10.2024. Budsjettkontrollen viser at det for:

- Lønn og godtgjørelse foreligger et mindreforbruk, selv om det er 2 møter igjen av året vil det foreligge et mindreforbruk ved årets slutt.
- Kontrollutvalgets egen drift foreligger et mindreforbruk og det vil foreligge et større mindreforbruk ved årets slutt.
- Kjøp av sekretariats og revisjonstjenester foreligger det et lite merforbruk sammenlignet med budsjettet honorar. Honorar for revisjonstjenester ble etter behandling i kontrollutvalget oppjustert fra 1 191 000 til 1 237 000. Regnskapet er i tråd med de honorarer vedtatt av årsmøtet for revisjonen og representantskapet for sekretariatet.

Vurdering og konklusjon

Budsjettkontrollen viser det samlet sett foreligger et mindreforbruk per i dag. Det vil ved utløpet av året foreligge et mindreforbruk hele rammeområdet som angår kontrollarbeidet. Det vil foreligge et mindreforbruk for lønn og godtgjørelse. Mindreforbruk på kontrollutvalgets egen drift og et merforbruk for kjøp av sekretariatstjenester og revisjonstjenester.

Gitt at det ikke påløper uforutsette utgifter vil regnskapet, samlet sett, vil holde seg innenfor budsjett ved slutten av regnskapsåret. Kontrollutvalget kan ta budsjettkontrollen til orientering.

Konto	Konto (T)	Regnskap pr 4/10-2024	Oppr.bud 2024	Avvik oppr.bud	Vedtatt bud 2024	Avvik vedt. Bud
105000	Annen lønn og trekkpliktige godtgjørelser	492,80	0,00	-492,80	0,00	492,80
108000	Godtgjørelse folkevalgte	15 000,03	0,00	-15 000,03	20 000,00	-4 999,97
108010	Møtegodtgjørelse	17 500,00	44 000,00	26 500,00	28 000,00	-10 500,00
108020	Tapt arbeidsfortjeneste	0,00	0,00	0,00	20 000,00	-20 000,00
109900	Arbeidsgiveravgift	2 418,77	2 816,00	397,23	3 500,00	-1 081,23
	Sum godtgjøring og sosiale utgifter	35 411,60	46 816,00	11 404,40	71 500,00	-36 088,40
110020	Abonnement, fagtidsskrift	0,00	0,00	0,00	3 700,00	-3 700,00
111510	Beverning og representasjon	2 322,00	10 000,00	7 678,00	5 000,00	-2 678,00
115000	Opplæring og kurs	29 800,75	0,00	-29 800,75	70 000,00	-40 199,25
116000	Utgifter og godtgjørelser for reiser, diett, bil m.v. (opplysningspliktige)	1 232,00	0,00	-1 232,00	5 000,00	-3 768,00
117030	Reiseutgifter, ikke oppgavepliktig	8 250,34	0,00	-8 250,34	20 000,00	-11 749,66
119501	Kontingenter	10 700,00	0,00	-10 700,00	9 700,00	1 000,00
	Sum kurs, reiseutgifter, kontingenter til kontrollutvalgets drift	52 305,09	10 000,00	-42 305,09	113 400,00	-61 094,91
127000	Andre tjenester - Revisjon Midt-Norge SA	824 668,80	1 134 000,00	309 331,20	1 191 000,00	-366 331,20
137000	Kjøp fra andre	0,00	89 900,00	89 900,00	0,00	0,00
138011	Kjøp fra egne IKS	257 250,00	326 500,00	69 250,00	343 000,00	-85 750,00
	Sum kjøp tjenester fra IKS og SA	1 081 918,80	1 550 400,00	468 481,20	1 534 000,00	-452 081,20
	SUM KONTROLLARBEID	1 169 635,49	1 607 216,00	437 580,51	1 718 900,00	-549 264,51

Budsjettforslag for kontrollarbeidet 2025 med forslag til økonomiplan 2025-2028

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

40/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/361 - 15

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til framlagt budsjettforslag for 2025 med forslag til økonomiplan for 2025 – 2028.

Kontrollutvalget oversender budsjettforslaget til formannskapet hvor forslaget skal følge formannskapets innstilling for årsbudsjettet for 2025 til kommunestyret.

Vedlegg

budsjettforslag 2025 og forslag til økonomiplan 2025-2028

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal utarbeide et forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen.

Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjettet til kommunestyret, jf. kommuneloven § 14-3 tredje ledd og forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2.

Budsjettet dekker tre typer utgifter:

- Lønn og godtgjøring til kontrollutvalgets medlemmer.
- Kontrollutvalgets egen drift.
- Kjøp av tjenester fra Konsek Trøndelag IKS og Revisjon Midt-Norge SA.

Lønnsutgiftene dekker blant godtgjøring til leder samt møtegodtgjørelse til øvrige medlemmer, tapt arbeidsfortjeneste mv. Det vises til vedlagt budsjettforslag for ytterligere detaljer.

Driftsutgiftene til kontrollutvalget består i hovedsak av utgifter til konferanser, faglige samlinger, kontingenter og medlemskap. De omfatter også reiseutgifter i forbindelse med at utvalget besøker kommunens enheter, selskaper som kommunen har eierandeler i, og en eventuell studietur. I tillegg kommer bevertning i forbindelse med utvalgets møter.

Kjøp av sekretariats- og revisjonstjenester utgjør i det aller vesentligste ressursbehovet for kontrollarbeidet i kommunen. Sekretariatsfunksjonen utøves av Konsek Trøndelag IKS. Revisjonstjenester leveres av Revisjon Midt-Norge SA. Honoraret til Konsek Trøndelag IKS blir vedtatt av representantskapet. For Revisjon Midt-Norge SA er det årsmøtet som fastsetter honoraret.

I budsjettforslaget for 2025 økes ressursrammen fra 1 764 900 kroner til 1 879 056 kroner.

Vurdering og konklusjon

Ressursrammen økes med 6,4 % noe som er x kommunal deflator (ca. 4,4 - 4,7 %) og lønnsvekst og prisvekt (ca. 5,4 %). Dette skyldes for det første en korrigerings av revisjonshonoraret. Det andre forholdet er at godtgjøring av utvalgets medlemmer må korrigeres sammenlignet med tidligere budsjett. Om utvalget kutter 1-2 møter vil dette likevel utgjøre 43 200 kroner i henhold til kommunens godtgjøringsreglement. Dette er en økning på 54 % fra 2023 til 2024, selv om antall møter kuttes. Siden dette er godtgjøring vedtatt av

kommunestyre, kan hverken sekretariatet eller kontrollutvalget gjøre endringer utover å kutte antall møter, noe det har gjort sammenlignet med tidligere år.

Det er viktig å bemerke at det i økonomiplanen legges opp til en økning på 3,7 % for 2026, 2027 og 2028. Budsjettforslaget for 2025 er nødvendig for å korrigere tidligere budsjett og endrede budsjettforutsetninger.

Kontrollutvalgets sekretariat foreslår en budsjetttramme for kontrollarbeidet på kroner 1 879 056 for 2025. Kontrollutvalget er et organ med helt spesielle oppgaver. Det er derfor viktig at utvalgets medlemmer får anledning til å sette seg inn i rollen ved å reise på kurs og konferanser. Vi mener at budsjettet er nøkternt, samtidig som det gir et realistisk bilde av de forventede utgiftene for kontrollarbeidet.

Kontrollutvalget kan vedta å oversende det vedlagte budsjettforslaget for 2025 med forslag til økonomiplan for 2025-2028 til politisk behandling.

Budsjettforslag for kontrollarbeidet 2025

Konto	Tekst	Budsjett 2025	Vedtatt bud 2024	Regnskap pr 4/10-2024	Avvik vedt. Bud
105000	Annen lønn og trekkpliktige godtgjørelser	800	0	493	493
108000	Fast årlig godtgjørelse	20 000	20 000	15 000	-5 000
108010	Møtegodtgjørelse	43 200	28 000	17 500	-10 500
108020	Tapt arbeidsfortjeneste	14 000	20 000	0	-20 000
109900	Arbeidsgiveravgift, sone III (6,4 %)	5 056	3 500	2 419	-1 081
	Sum godtgjøring og sosiale utgifter	83 056	71 500	35 412	-36 088
110020	Abonnement, fagtidskrift	3 675	3 700	0	-3 700
111510	Beverting og representasjon	3 325	5 000	2 322	-2 678
115000	Opplæring og kurs	73 000	70 000	29 801	-40 199
116000	Utgifter og godtgjørelser for reiser, diett, bil m.v. (opplysningspliktige)	3 300	5 000	1 232	-3 768
117030	Reiseutgifter, ikke oppgavepliktig	19 000	20 000	8 250	-11 750
119501	Kontingenter	10 700	9 700	10 700	1 000
	Sum kurs, reiseutgifter, kontingenter til kontrollutvalgets drift	113 000	113 400	52 305	-61 095
127000	Andre tjenester - Revisjon Midt-Norge SA	1 324 000	1 237 000	824 669	-412 331
138011	Kjøp fra egne IKS	359 000	343 000	257 250	-85 750
	Sum kjøp tjenester fra IKS og SA	1 683 000	1 580 000	1 081 919	-498 081
	SUM KONTROLLARBEID	1 879 056	1 764 900	1 169 635	-595 265

Forslag til økonomiplanfor kontrollarbeidet 2025-2028

	2025	2026	2027	2028
Sum godtgjøring og sosiale utgifter	83 056	86 129	89 316	92 621
Sum kurs, reiseutgifter, kontigenter til kontrollutvalgets drift	113 000	117 181	121 517	126 013
Kjøp sekretariatstjenester	359 000	370 000	381 000	392 000
Kjøp revisjonstjenester	1 324 000	1 371 000	1 419 000	1 468 000
SUM KONTROLLARBEID	1 879 056	1 944 310	2 010 833	2 078 633

Oppfølging av kontrollutvalgets vedtak

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

41/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/361 - 13

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar status for kontrollutvalgets vedtak og tidspunkt for behandling av saker til orientering.

Vedlegg

Oversikt over kontrollutvalgets vedtak som skal følges opp per. 14.10.2024

Saksopplysninger

Det er utarbeidet en oversikt over kontrollutvalgets vedtak og status for disse. Saker som ble eller allerede var avsluttet ved forrige behandling er tatt ut av vedlagt oversikt. Kun saker hvor kommunestyret har bedt kontrollutvalget følge opp kommunestyret sitt vedtak, nylige avsluttede saker samt ikke-avsluttede saker, inngår i oversikten. Lovpålagte oppgaver som ikke følger av kontrollutvalgets vedtak er ikke inntatt i oversikten.

Eksempler på slike saker er; strategi for revisjon av kommunens årsregnskaper, års- og møteplan, kontrollutvalgets årsmelding, kontrollutvalgets uttalelse om kommunens årsregnskaper mv.

Vurdering og konklusjon

Kontrollutvalget må vurdere om tidspunkt for behandling eller oppfølging av sakene er hensiktsmessig. Om ingen endringer er nødvendig kan kontrollutvalget ta saken til orientering.

Oversikt over kontrollutvalgets vedtak som skal følges opp eller som er avsluttet siden siste vedtaksoppfølging

Sak	Dato	Vedtak	Forslag til tidspunkt	Kommentar	Utført
19-2/23	28.04.2023	Kontrollutvalget tar klagen på manglende svar som innspill til risikovurderingene til plan for forvaltningsrevisjon 2024-2027.	Kontrollutvalgets møte 14.10.2024 Nytt tidspunkt 25.11.2024	Kontrollutvalget tar med klagen som innspill til det pågående planarbeidet	Nei
21/23	09.06.2023	Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse til orientering. Kontrollutvalget ber sekretariatet videreformidle saken til nytt kontrollutvalg, slik at temaet kan inngå i risikovurderingene i forbindelse ny plan for forvaltningsrevisjon.	Kontrollutvalgets møte 14.10.2024 Nytt tidspunkt 25.11.2024	Kontrollutvalget tar med redegjørelsen fra kommunedirektøren som innspill til det pågående planarbeidet	Nei
9-1/24	22.03.2024	Kontrollutvalget ber kommunedirektøren redegjøre om kommunens beredskap og planer, og hvordan kommunen arbeider med å gjøre opplysninger som er nødvendige for innbyggerne, kjent.	Kontrollutvalgets møte 28.08.2024	Kommunedirektøren vil orientere utvalget i tråd med vedtaket.	JA
9-3/24	22.03.2024	Kontrollutvalget ber kommunedirektøren redegjøre for hvordan kommunen arbeider med å motvirke mobbing i skolen.	Kontrollutvalgets møte 14.10.2024	Kommunedirektøren vil orientere utvalget i tråd med vedtaket.	Nei
30/24	28.08.2024	Kontrollutvalget ber kommunedirektøren redegjøre for det arbeidet som gjøres for å redusere sykefravær i kommunen.	Kontrollutvalgets møte 25.11.2024	Kommunedirektøren vil orientere utvalget i tråd med vedtaket.	Nei

32/24	28.08.2024	Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse til orientering og ber kommunedirektøren om å orientere utvalget om resultatene fra det farmasøytisk tilsynet når disse foreligger.	Kontrollutvalgets møte 25.11.2024	Kommunedirektøren vil orientere utvalget i tråd med vedtaket.	Nei
-------	------------	--	--------------------------------------	---	-----

Aktuelle saker fra kommunens folkevalgte organer

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

42/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt**Arkivkode** FE-033**Arkivsaknr** 24/369 - 3**Forslag til vedtak**

Kontrollutvalget tar aktuelle saker fra de folkevalgte organene, til orientering.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget vedtok i sak 19/24 at medlemmene følger hvert sitt politiske utvalg. Medlemmene gir en kort orientering om saker som kan være aktuelle for oppfølging i kontrollutvalget eller som er av særlig interesse. Utvalget vedtok å fordele de folkevalgte organer til hvert av utvalgets medlemmer på følgende måte:

1. Kommunestyret: Thor Bretting.
2. Formannskap: Heidi Solem.
3. Utvalg for helse og familie: Aase Alseth Hellem.
4. Utvalg for Industri og Næring: Oddbjørn Ingebrigtsen.
5. Utvalg for oppvekst og utdanning: Sonja Børve.
6. Planutvalg: Ole Martin Hågård.
7. Arbeidsmiljøutvalget: Bente Brandtzæg.
8. Eldrerådet: Oddbjørn Ingebrigtsen.
9. Kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne: Heidi Solem.
10. Koordineringsutvalg for støy: Bente Brandtzæg.
11. Ungdomsrådet: Aase Alseth Hellem.
12. Landbruksnemnd: Ole Martin Hågård

Vurdering og konklusjon

Kontrollutvalget kan ta aktuelle saker fra de ulike folkevalgte organer til orientering.

Referatsaker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

43/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/517 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar referatsakene til orientering.

Vedlegg

Melding om politisk vedtak - Undersøkelse av internkontrollen i byggesaksbehandlingen

Norges best styrte kommuner - Kommuneindeksen 2024

Robek - Tre inn og to ut

Saksopplysninger

Følgende referatsaker legges frem for utvalget til orientering:

1. Melding om politisk vedtak - Undersøkelse av internkontrollen i byggesaksbehandlingen
2. Norges best styrte kommuner - Kommuneindeksen 2024.
3. Robek - Tre inn og to ut.

Konklusjon

Kontrollutvalget kan ta de vedlagte referatsakene til orientering.

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
24/079	Kommunestyre	20.06.2024

Forvaltningsrevisjon av internkontrollen - tilleggsbestilling byggesaksbehandling

Kontrollutvalgets innstilling

Kommunestyret tar notat fra undersøkelse av byggesaksbehandlingen til orientering.

Kommunestyre 20.06.2024

Behandling

Votering nr 1 - Votering over forslag

Forslag: **Opprinnelig forslag**

For: 31 stemmer (100%) - AP 8, FRP 2, H 6, INP 4, MDG 1, Rødt 1, SP 7, SV 1, V 1

Mot: 0 stemmer (0%)

KST - 24/079 vedtak

Kommunestyret tar notat fra undersøkelse av byggesaksbehandlingen til orientering.

Sammendrag

Kontrollutvalget i Ørland kommune behandlet i sak 03/24 Notat fra tilleggsbestilling som skulle undersøke enkelte forhold knyttet til byggesaksbehandling. Kontrollutvalget fattet følgende vedtak: Kontrollutvalget tar notat fra undersøkelse av saksbehandling, overholdelse av frister samt kommunens plikt til å yte veiledning på plan- og byggesaksområdet til orientering og sender det til behandling i kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

Kommunestyret tar notat fra undersøkelse av byggesaksbehandlingen til orientering.

Sakens bakgrunn og innhold

Kontrollutvalget i Ørland kommune behandlet 24.02.23 en forvaltningsrevisjonsrapport om internkontroll, se sak10/23. I forlengelsen av av forvaltningsrevisjonen fant kontrollutvalget grunnlag for å be om en tilleggsbestilling. Kontrollutvalget ba revisor undersøke om saksbehandlingen på plan-

og byggesaksområdet i kommunen er tilfredsstillende, hvor det i undersøkelsen skulle vektlegges å se på problemstillinger knyttet til tidsfrister og veiledningsplikt.

Revisors har undersøkt om saksbehandlingen på plan- og byggesaksområdet i kommunen er tilfredsstillende og om frister overholdes og at kommune overholder veiledningsplikten.

I hovedsak kan undersøkelsen oppsummeres med følgende punkter:

- Det foreligger ikke stor sannsynlighet for at saksbehandlingstidene i kommunen ikke blir overholdt.
 - Revisor legger til grunn at tallene fra statistisk sentralbyrå viser at kommunen er klart innenfor lovfestede krav.
- Kommunen selv ved enhetsleder for plan og forvaltning opplyser at tidsfrister ikke blir overholdt i 8-10 % av tilfellene.
- Revisor mener at veiledningsplikten i stort er overholdt.
- Revisor støtter enhetslederens vurdering i at veiledningsplikten står i kontrast til tidsbruk, og at det er en balanse mellom veiledning og saksbehandling som må håndteres.
- Revisor støtter enhetslederens tiltak om å digitalisere saksbehandlingen i større grad, og gjøre saksbehandlingsprosessen godt synlig i elektronisk format.

Vurdering og konklusjon

Undersøkelsen svarer ut kontrollutvalgets bestilling. Revisor har ikke utformet ikke formet konklusjon eller utformet klare anbefalinger. Likevel peker revisor på noe forbedringspunkter som kommunen allerede er bevist på og som kommunen allerede arbeider med, f.eks. tiltak som gjelder digitalisering og synliggjøring av saksbehandlingsprosessen.

Kontrollutvalget kan ta notat fra undersøkelsen til orientering og sende notat fra undersøkelsen til behandling i kommunestyret med forslag til vedtak om at kommunen tar med seg notatet videre med tanke på saksbehandling, fristetterlevelse og kommunes plikt til å yte veiledning på plan- og byggesaksområdet

Norges best styrte kommuner – Kommuneindeksen 2024

[Agenda Kaupang 13.08.2024](#)

Man kan lære av andre. Kommuner kan lære av hverandre. I Kommuneindeksen 2024 trekker vi fram de kommunene som har vist best styring i året som gikk, 2023 og sammenligner utviklingen kommunene har hatt de siste tre årene.

[Kommuneindeksen](#) sammenligner både kostnader, tjenestekvalitet og finanser i norske kommuner. Noen av kommunene med best resultater blir presentert litt mer. Vi håper analysen kan være til nytte for kommuneledere som vil forbedre resultatene.

Kommunene er både tjenesteprodusenter, myndighetshåndhevere, samfunnsutviklere og organisator av lokalt folkestyre. Kommuneindeksen legger vekt på rollen som tjenesteprodusent. Mer enn 90 % av kommunens utgifter går til å produsere lovpålagte velferdstjenester til innbyggerne i kommunen, til dels i konkurranse med private leverandører. Vi stiller forretningsmessige krav til kommunene: effektiv drift og gode finanser. Effektiv drift betyr tjenester med god kvalitet og lave kostnader. Vår måling legger like stor vekt på hhv. kostnader, kvalitet og finanser.

Forventninger om reduserte oljeinntekter, stadig eldre innbyggere og økte klimakostnader understreker behovet for å effektivisere offentlig sektor i årene som kommer.

Vi har beregnet kostnader og finanser ved hjelp av de endelige regnskapstallene for 2023.

Vi baserer oss på alminnelig anerkjente kriterier for å måle tjenestekvalitet. Vi prøver å sammenligne output i tjenestene (resultatene) i stedet for input (innsatsfaktorene). Stor ressursinnsats gir ikke nødvendigvis gode tjenester. Det viktigste er nytteverdien for brukeren, slik han selv opplever det. Vi har valgt å legge stor vekt på kommunens strategi i tjenesten. Vår måling belønner kommuner som jobber med tidlig innsats, tverrfaglig innsats og mestringsstrategier. Det gjelder å komme tidlig inn i sakene, samarbeide om løsninger og mobilisere brukernes egne ressurser.

Nordre Follo og Sandefjord kommer på topp av vår liste i Kommuneindeksen 2024. Ønsker din kommune en egen rapport? Vi har laget analyser og rapporter for mange kommuner allerede. Ta en titt på presentasjonene som er laget for [Nordre Follo](#) og [Sandefjord](#) her. Ta kontakt med oss for mer informasjon.

[Kvalitetsindeksen kan leses her](#) (PDF) og er brukt som metodegrunnlag for både fjorårets og årets rapporter. Ved interesse for datagrunnlaget, ta kontakt med en av kontaktpersonene under.

Rapporten ble presentert under Arendalsuka. [Se opptak av presentasjonen her](#), eller [les den i sin helhet her](#).

Denne rapporten er skrevet på oppdrag fra [Storebrand Livsforsikring AS](#). Agenda Kaupang har hatt det hele og fulle faglige ansvar for analysen. Ansvarlige for arbeidet har vært [Rune Holbæk](#) og [Bjørn A. Brox](#).

Robek: Tre inn og to ut

Totalt 19 kommuner står oppført på Robek-lista per 1. juli.

Kommunal rapport 01.07.2024, Elin Svendsen

Hareid, Røyrvik og Røros er de tre nye kommunene på den fryktede [Robek-lista](#). Felles for de tre kommunene er at alle hadde et merforbruk på mer enn tre prosent av driftsinntektene i fjor.

I Hareid har kommunestyret vedtatt et regnskap for 2023 der balanseregnskapet til kommunekassa viser et merforbruk fra driftsregnskapet på 36,1 millioner kroner, som utgjør 5,82 prosent av driftsinntektene, skriver Statsforvalteren i Møre og Romsdal på sine [nettsider](#).

De to Trøndelag-kommunene Røyrvik og Røros hadde et merforbruk på henholdsvis 8,8 prosent og 7,4 prosent for 2023. Begge kommunene har også vedtatt at det vil ta mer enn to år å dekke inn merforbruket, [melder Statsforvalteren i Trøndelag](#).

Varsler tøffe tak.

Røros-ordfører Isak V. Busch (Ap) skriver på [kommunens nettsider](#) at det lenge har vært kjent at kommunen ville havne på Robek-lista. Ifølge ordføreren jobbes det både med omstilling og utvikling. Det jobbes også med endringer i struktur og tiltak både på utgifts- og inntektssiden.

– Dette er imidlertid bare starten, og det kommer til å bli svært tøffe tak framover, uttaler Busch.

Merforbruket skal etter planen dekkes inn over 3–4 år, ifølge ordføreren. Han varsler samtidig om store endringer over tid for å få etablert en sunn driftsøkonomi.

– Vi er nødt til å forberede oss alle sammen på at vi ikke får de samme tjenestene i framtida som i dag, og/eller at de kommer vil være annerledes organisert, at de er redusert i omfang eller også tatt bort, sier Busch.

Statsforvalteren bekymret

Trøndelag har i flere år vært uten kommuner på Robek. Statsforvalteren er bekymret for den økonomiske situasjonen i flere trønderske kommuner, og frykter at flere kan ende på Robek.

– Flertallet av kommunene endte opp med et negativt netto driftsresultat for 2023, og det er store omstillingsbehov for å tilpasse aktivitetsnivået til inntektene. En klar oppfordring til folkevalgte er at de ikke venter med å ta nødvendige grep, oppfordrer Statsforvalteren.

Ute av Robek

Samtidig som nye kommuner meldes inn, er det også noen som takker for seg. Både Nordkapp og Rauma ble meldt ut i forrige uke.

[Nordkapp havnet på Robek](#) i februar i år etter et datainnbrudd som førte til at kommunen ikke klarte å vedta årsregnskapet for 2022 innen fristen.

[Rauma havnet på Robek i 2021](#) fordi kommunen ikke klarte å dekke inn merforbruket fra 2019 innen fristen på to år. Ifølge Statsforvalteren i Møre og Romsdal viser årsregnskap for 2023 at kommunen har klart å dekke inn tidligere underskudd.

Statsforvalteren skriver at det gode resultatet skyldes at kommunen internt har evnet å omstille seg. Høyere skatteinngang, utbytte på Rauma Energi AS og større utbetaling fra havbruksfondet enn ventet er andre forhold som bidrar til resultatet.

19 kommuner på Robek

Kommunal Rapport har tidligere skrevet om [Vågan og Vadsø som begge er på vei inn i Robek](#).

Disse 19 kommunene står oppført på Robek per 1. juli: Flesberg, Moss, Åsnes, Kragerø, Vegårshei, Høyanger, Hareid, Røros, Røyrvik, Meløy, Fauske, Lødingen, Bø, Moskenes, Tjeldsund, Hammerfest, Kautokeino, Porsanger og Gamvik.

Aktuelle artikler og tolkninger for kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

44/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/535 - 9

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar aktuelle artikler og tolkningsuttalelser som gjelder kontrollarbeidet, til orientering.

Vedlegg

Det handler om tillit - Erfaringer fra kommunesektorens etikkutvalg

Webinar for kontrollutvalg 1. november 2024 - Forum for kontroll og tilsyn

Saksopplysninger

For å gi kontrollutvalget kunnskap og kjennskap til den kommunale virksomhet, forvaltning og saksbehandling, legges det frem de nyeste artikler og tolkninger av aktuelle bestemmelser i lov, forskrift mv. Følgende artikler legges frem:

1. Det handler om tillit - Erfaringer fra kommunesektorens etikkutvalg.
2. Webinar for kontrollutvalg 1. november 2024 - Forum for kontroll og tilsyn

Konklusjon

Kontrollutvalget kan ta de vedlagte dokumentene til orientering

Det handler om tillit - Erfaringer fra kommunesektorens etikkutvalg

Publisert 01.09.2024

Tora Aasland, Leder av kommunesektorens etikkutvalg 2015 – 2024

Foto: Stig Weston

Tillit er avgjørende for en etisk forsvarlig forvaltning. I utgangspunktet forventes en respekt for grunnleggende lover og regler.

Vi er heldige i Norge som har et velutviklet demokrati. Det betyr at vi har systemer som kan håndtere uenighet. At Norge både er en rettsstat og et demokrati, innebærer at det er et godt forankret grunnlag for å håndtere konflikter mellom lover og regler, også i lokalpolitiske prosesser og vedtak.

Hvordan bygge og holde på tillit?

Det må være en oppgave for fellesskapet å skille mellom rett og galt, samtidig som man må tåle andres meninger og ytringer. Å finne gode løsninger er viktigere enn å tenke på hat og hevn.

Et godt lokalpolitisk grunnlag er grunnleggende kunnskap om samfunn, kultur og forvaltning. En felles forståelse av helhet og verdigrunnlag i en kommune kan utvikles og styrkes gjennom etablering av etiske retningslinjer og trening og øvelser i etiske dilemmaer og utfordringer.

De etiske utfordringene befinner seg ofte i gråsonene mellom rettsstaten og demokratiet, og mellom jus og moral. De gjelder både for folkevalgte og administrasjon, selv om rollene er noe ulike.

“ De etiske utfordringene befinner seg ofte i gråsonene mellom rettsstaten og demokratiet, og mellom jus og moral. ”

Mens administrasjonen har en lojalitet til sin organisasjon, er de folkevalgte også ombud for sine velgere, og dermed for opplevelsen av fellesskap og rettferdighet. Også den rollen må fylles på en tillitvekkende måte.

Å bygge tillit handler ikke nødvendigvis om å finne fasitsvar, men om å gjøre vurderinger opp mot lover og regler, med respekt for dem og prosessene bak. Forvaltningspraksis kan utvikles og lover kan etter hvert endres, men det må være enighet om systemene og prosedyrene for dette.

Kommunelovens formålsparagraf om tillitsskapende forvaltning krever ikke bare respekt for lover og regler, men også at det utvikles et felles verdi- og normgrunnlag. Det handler om å håndtere spennet og spenningen mellom lov og politikk. Da trengs innsikt i tema som korrupsjon, varsling og habilitet, da trengs en kartlegging og drøftinger av risikoområdene, og da trengs en egenkontroll som er åpen og tillitsskapende. For eksempel kan man gjennom dilemmatrening lære av både egne og andres feil.

Åpenhet er avgjørende for tillit. Det er viktig å utvikle åpne arbeids- og samarbeidsformer, og det er urovekkende at noen mener åpenhet kan være til hinder for å finne gode løsninger. Det kan av og til være fristende å ty til bakrommet. Åpenhet i prosesser og vedtak må ikke bli en trussel for godt politisk arbeid. Tvert imot betyr åpenhet også trygghet, og dermed et solid fundament for lokaldemokratiet.

Et medborgerpanel avslørte nylig en synkende tillit til politikerne. Et økende antall i befolkningen tror at kommunens administrasjon og politikere er der for egen vinning. Denne holdningen kan best motvirkes ved mest mulig åpenhet i de politiske prosessene.

Hva er etikk?

Enkelt sagt er etikk vitenskapen om hvordan menneskene i et samfunn skal omgås hverandre. Det innebærer en felles forståelse om hva som er rett og galt, og at man er enige om normene for samhandling. Det er til nytte for alle enkeltaktører at fellesskapet fungerer, og at man i en organisasjon som en kommune, har kommet fram til en felles forståelse av framgangsmåten for dette. Derfor er utviklingen av etiske retningslinjer så viktig. Det er med på å styrke den demokratiske beredskap, hvor uenighet tåles og håndteres i åpenhet.

Derfor er utviklingen av etiske retningslinjer så viktig. Det er med på å styrke den demokratiske beredskap, hvor uenighet tåles og håndteres i åpenhet.

[«Evne og kraft til å bære»](#) (pdf) heter et debattheft fra KS. Her refereres det til bærekrafttenkingen, som er sentral i all planlegging. Viktige utfordringer for bærekrafttenkingen finnes i arealpolitikken hvor hoveddilemmaet er vern vs. vekst, eller i arbeidsgiverpolitikken med kampen om de gode fagfolkene og deres arbeidsvilkår.

Det kan ligge mye politisk press og sprengstoff i utbyggingspolitikk, hvor utbyggerrollen ikke alltid er helt klar, og hvor ekspertene kan levere viktig bakgrunn – når de da ikke etter hvert blir ansatt hos utbygger. De mest iøynefallende habilitets- og lojalitetskonfliktene ligger for eksempel i det å kombinere utbyggerrollen med det å være folkevalgt i samme kommune.

Etikken kan noe forenklet plasseres på følgende måte:

- Politikk er hva du *vil* gjøre
- Jus er hva du *kan* gjøre
- Etikk er hva *gjør* du?

Med denne innfallsvinkelen er etikken i gråsonen mellom politikk og jus, eller mellom demokratiet og regelverket.

Saker som krever spesiell etisk oppmerksomhet er plan- og byggesaker, saker som har utfordringer for miljø og bærekraft, som for eksempel arealbruk i strandsonen, og saker med maktubalanse.

Fenomenet opsjonsavtaler, dvs. at grunneier og utbygger har gjort avtale (med eller uten penger) for framtidig utbygging der hvor dagens planer ikke åpner for det, og andre saker som utfordrer åpenhet og habilitet. Tillitsbaserte ordninger kan også være utsatt dersom respekten for regelverk er forvitret.

For å styrke den demokratiske beredskapen og motvirke tendenser til manglende respekt for lover og regler, er det nødvendig med en høy bevissthet om nettopp de etiske utfordringene. Utforming og utvikling av etiske retningslinjer, både for folkevalgte og ansatte, gode, trygge og åpne rutiner for varsling, prosedyrer for motvirkning og forebygging av korrupsjon og god trening i hvordan åpenhet kan praktiseres, er forslag til hvordan kommunesektoren kan følge opp.

Lokal forvaltning må være slik at det er samsvar mellom liv og lære.

Det må aldri lønne seg å ta tvilsomme snarveier eller gå bak ryggen på andre. Lokal forvaltning må være slik at det er samsvar mellom liv og lære. Dette krever kunnskap, bevisstgjøring, åpenhet og kontinuerlig trening.

Erfaringer fra kommunesektorens etikkutvalg

Hovedstyret i KS oppnevner hvert fjerde år [kommunesektorens etikkutvalg](#). Utvalget ble første gang opprettet i 2006, som en direkte konsekvens av korrupsjonssaken i Nedre Romerike Vannverk. Da innså man at en korrupsjonsberedskap i kommunene selv var nødvendig.

[Utvalget](#) har en bred og variert sammensetning hvor medlemmene har erfaring både fra forvaltning, etikk og media. Også erfaring fra kontroll og tilsyn er viktig.

Kontrollutvalgene er viktige aktører i kommunesektorens etiske arbeid. Kontrollutvalgene er kommunestyrets redskap, og på en måte riksrevisjon og sivilombud i ett. De er portvakter inn til et område som ikke bør være stedet for politiske omkamper. Kontrollutvalgene bør ha gode arbeidsforhold og se og bli sett. De sitter ofte inne med viktig kompetanse og erfaringsbakgrunn, og har også en god veileder i departementets [kontrollutvalgsbok](#). Kontrollutvalgene bør gå foran når det gjelder erfaringsutveksling og dialog, slik at alle aktører i organisasjonen kan se på kontrollarbeidet med respekt og tillit.

Kontrollutvalgene er kommunestyrets redskap, og på en måte riksrevisjon og sivilombud i ett.

Kommunesektorens etikkutvalg er rådgivende, og ikke i linjen for saksbehandling. Målet er å styrke etikk- og antikorrupsjonsarbeidet i kommunesektoren. Utvalget har en uavhengig og rådgivende rolle, og skal være synlige og tilgjengelige overfor kommuner, fylkeskommuner og kommunale virksomheter.

Erfaringer fra utvalgene gjennom disse årene styrker en arbeidsform hvor dialog med kommuner og fylkeskommuner er sentralt. Den beste måten å ha slik dialog på, er å reise rundt i landet, møte lokale folkevalgte og ansatte og på denne måten stimulere til etiske refleksjoner og høy bevissthet om forvaltningsetiske spørsmål.

Et av de beste hjelpemidlene som er utviklet for slike dialoger og møter, er dilemmasamlingen. Med bakgrunn i denne kan aktører med ulike roller drøfte de enkelte dilemmaene – og kanskje også bidra med dilemmaer eller vanskelige saker fra egen kommune eller fylkeskommune. Dilemmatrening er muskeltrening!

Dilemmatrening er muskeltrening!

I hele sin virksomhet har etikkutvalgene jevnlig utarbeidet veiledere og råd om etiske retningslinjer, registre og regelverk. Men har drøftet og utviklet råd om varsling, habilitet, lojalitet og åpenhet, og lagt grunnlaget for risikoanalyser og lokal beredskap. Det er utarbeidet en serie med rapporter og undersøkelser om tema som varsling og rutiner for å håndtere varsling, og om utsatte saker som arealsaker, plansaker og byggesaker. I tillegg har man et kontinuerlig samarbeid med Transparency International, ikke minst når det gjelder internasjonale oversikter over korrupsjon.

Alle rapporter og råd er tilgjengelige på KS sine nettsider under [Etikkportalen](#).

Utfordringer for kommunene

Et velfungerende lokaldemokrati skal kunne håndtere uenighet, samtidig som man hele tiden tar sikte på å finne gode fellesskapsløsninger. I disse tider, hvor lover og regler hele tiden utfordres, hvor folk i demokratiske land ikke lenger respekterer makta, er det viktigere enn noensinne å styrke den lokalpolitiske beredskap.

Åpenhet bør innebære at folk i kommuner og fylkeskommuner vet hva som skjer, og hvordan og hvorfor det skjer. Det bør være regler for gaver, roller, habilitet og særinteresser.

Etiske retningslinjer er nødvendig der hvor man er i gråsonene mellom regelverk og politikk, og man må klare balansen mellom moralisering og etiske refleksjon. Da er trening og øvelser viktige virkemidler. Etikken må på dagsorden! Minst en gang i året bør et kommunestyre sette av tid til etisk trening.

Minst en gang i året bør et kommunestyre sette av tid til etisk trening.

Ytringsfriheten står sterkt her i landet, ikke minst forankret i Grunnloven. Derfor må varsling ikke føre til tilsidesetting og knebling av meninger. Det må være lov å si fra, og det må være gode og objektive systemer for å ta seg av enhver varsling.

Kommunene er også arbeidsgivere og eiere. Derfor bør det være klare og kjente rutiner for spørsmål som knytter seg til arbeidstakerforhold og eierskap. Det må være et etisk rammeverk, eller etiske retningslinjer, som setter standarder for hva som forventes av folkevalgte og ansatte, også når det kommer til interessekonflikter og rollekombinasjoner.

Media har en viktig rolle, ikke minst er de der når det oppstår konflikter og uklare ansvarsforhold. Media må derfor ikke undervurderes, men aksepteres i den uavhengige rollen de har. Media kan være en god medspiller både for å avdekke uheldige forhold og for å la alle komme til orde.

Norge er ikke fri for korrupsjon eller uetisk atferd i lokalforvaltningen, men vi ligger bedre an enn de fleste andre land. La oss derfor styrke kunnskapen og bevisstheten om hvordan vi bygger og forsterker en demokratisk beredskap!

Lenke til **kontroll & revisjon** nr. 5/2024:

[https://www.nkrf.no/kontroll-og-revisjon/2024/5](https://www.nkrf.no/ kontroll-og-revisjon/2024/5)

Webinar for kontrollutvalg 1. november

Fra Forum for kontroll sine nettsider. Hentet den 10.09.2024.

Webinar – «Kontrollutvalgets møter og det som skjer mellom møter»

Tilbakemeldingene etter FKTs fagkonferanse i juni 2024, tyder på at mange kontrollutvalgsmedlemmer ønsker mer grunnopplæring om roller og samspill. Hvordan få til tydelige roller og samspill? Hvordan kan man unngå kon ikt i kontrollutvalget? Hvordan kan enkeltmedlemmer ta initiativ?

Det er åpnet påmelding på FKTs webinar «*Kontrollutvalgets møter og det som skjer mellom møter*».

Program:

12.00 Velkommen v/styreleder Line Fusdahl og generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen

12.05 Kontrollutvalgets møter – praktiske og rettslige rammer, v/Bjørn Halvor Wikasteen, K-sekretariatet

13.00 Dialogen mellom sekretariatet og kontrollutvalgets leder, case fra Vestre Toten v/Kjetil Solbrækken, Kontrollutvalgstjenester AS

13.15 «Selvsagt nyttig for begge parter å ha en plan for kontrollutvalgets virksomhet» v/professor Jan F Bernt, UiB

13.30 Tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret, Yngve Haugstvedt, Kontrollutvalget i Vestby kommune

14.00 Slutt

Pris:

Webinaret er gratis for alle medlemmer

Prisen for andre er kr 500

Lenke til webinaret sendes ut til deltakerne et par dager før arrangementet.

Påmelding gjøres på FKT sine nettsider

Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

45/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/517 - 3

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Saksopplysninger

Hensikten med denne saken er at utvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill til saker og forhold som kontrollutvalget kan ta tak i, eller diskutere om å få utredet en sak til et fremtidig kontrollutvalgsmøte. Saken erstatter det som tidligere ble omtalt som 'eventuelt'. Eksempel på tema som kan tas opp er

- deltagelse på kurs/konferanse
- endring av møtedato eller møtested
- forhold i kommunen som medlemmene har behov for å drøfte
- ønske om orientering knyttet til et saksområde fra kommunedirektøren eller sekretariatet i et fremtidig møte

Utvalgets medlemmer oppfordres til å si fra om de har noe til saken i starten av møtet, dette for at møteleder skal kunne planlegge gjennomføringen av møtet leder, spesielt med tanke på varighet for møtet.

Godkjenning av møteprotokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.10.2024

Saknr

46/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/517 - 4

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget godkjenner protokollen fra kontrollutvalgets møte, den 14.10.2024.

Saksopplysninger

Protokollen stadfester at alle vedtakene og protokollføringen for hver sak er i samsvar med saksbehandlingen for den aktuelle saken.

Vurdering og konklusjon

Utvalget oppfordres til å lese gjennom protokollen for å påpeke feil og mangler, som rettes opp av sekretariatet. Utvalget oppfordres deretter til å godkjenne møteprotokollen.